

JAAARVERSLAG 2023

INHOUDSOPGAVE

1. WOORDJE VAN DE VOORZITTER	4
2. HET PROTESTANTS SOCIAAL MANIFEST	6
3. OPEN HUIS	8
▶ Armoedebestrijding	8
▶ Getuigenis Evelyne Gross	14
▶ Beschouwing van de coördinator	16
4. DE WOONTERP	18
▶ Een update	18
▶ Getuigenissen	20
▶ Bezoek van de synodevoorzitter	24
▶ De Plataan	26
5. DE JONGERENWERKING	28
▶ Joran vertelt	28
▶ Vrijwilliger Denise Dermaut	32
▶ Vrijwilliger Jan Gerlo	34
6. DE STADSPREDIKANT	36
▶ Present in 't stad	36
▶ Presentie	40
▶ Commissie stadspredikant	43
▶ Stagiair Bernd Hirschfeldt	44
▶ Stadspredikant Gent Heleen Ransijn	46
7. KIP & EI ... EN ZOVEEL MEER	48
8. ONZE PARTNERS	50
9. COMMUNICATIEMEDEWERKER	52
10. TOT SLOT	54
11. GIFTEN	55

Woordje voorzitter
p. 4

PSC Open Huis
p. 8

De Woonterp
p. 18

De Jongerenwerking
p. 28

De Stadspredikant
p. 36

Kip & Ei
p. 48

WOORDJE VAN DE VOORZITTER

EEN KANTELJAAR 2023

“ *Geloven in de mensen, geloven dat er ondanks alles toch meer mogelijk is, dat wij als kleine organisatie wel het verschil kunnen en mogen maken, present zijn, dat verandert de wereld.*

Alhoewel het PSC ook tijdens corona beschikbaar bleef, wierp de pandemie een schaduw over onze ongedwongen activiteiten. Deze periode bracht ook een tijd van reflectie. Met wat zijn we echt bezig en leveren wij nog een echte meerwaarde. Hoe houd je een bestuur fris en bij de tijd om snel antwoorden te kunnen leveren op de vragen binnen een sterk veranderde samenleving. Gelukkig konden wij jongere bestuurders vinden die ons bestuursteam versterkten. Andere organisaties bogen zich ook over hun toekomst en zo gebeurde het dat wij door de eigenaar van een pand in Wijnegem werden gecontacteerd om deze voedselbank inclusief pand over te nemen. Dus, sinds 2023 heeft het PSC opnieuw een voedselbank, vzw 'Trapkenoep', in beheer.

Vanuit de tijd van de Terp, weet u nog, het eerste CAW waarmee wij in zee gingen, kenden wij het Werk der Daklozen.

Deze organisatie stond al meer dan 75 jaar in voor de opvang van daklozen in hun monumentaal pand in de Blindestraat in Antwerpen. Deze gemeenschappelijke mannenopvang werd de afgelopen jaren systematisch afgebouwd door het CAW, waardoor het pand op termijn een nieuwe bestemming diende te krijgen. De raad van bestuur van het Werk der Daklozen zocht partners om dit met hen te realiseren en uiteindelijk werd besloten om de volledige vzw in te kantelen in het PSC.

Eenzaamheid - corona bracht deze stille sluipmoordenaar extra onder de aandacht. PSC Open Huis ontwikkelde zich verder als specialist rond eenzaamheid en zette daarvoor in Vlaanderen leerprojecten op waar vele stedelijke en overheidsdiensten zich op inschreven. In 2023 namen wij ook de verantwoordelijkheid over van het project Senioren Thuis, een project in Borgerhout waarin een 5-tal ouderen in

een co-housing-gemeenschap samenleven.

De PSC Jongerenwerking groeide nog verder en met meer dan 200 jongeren zijn wij heel blij dat wij onze stek in de voormalige pastorie aan de kerk van de Lange Winkelstraat 'De Brabantse Olijfborg' gevonden hebben.

Door aanhoudende softwareproblemen bij de stad Antwerpen die onze bouwaanvraag zeer laattijdig kon behandelen, konden wij nog steeds niet beginnen met de verbouwing van ons nieuwe pand aan de Oudesteenweg. Ondertussen hebben wij de toelating toch bekomen en kunnen de werken in 2024 starten.

Ons project in Burkina Faso ging ook verder, ondanks de verslechterende veiligheidssituatie en nog maar eens een staatsgreep. Het aangekondigde Agrovoltics project, waarin afgedankte zonnepanelen van hier naar daar verscheept

worden om te zorgen voor schaduw, waarin gewassen gekweekt kunnen worden, en voor groene energie, kreeg vorm. Verder in dit verslag leest u hier meer over.

Dit alles en nog veel meer gebeurde het afgelopen jaar en je zou je afvragen hoe het mogelijk is dat zo'n kleine groep mensen dit kan realiseren. Geloven in de mensen, geloven dat er ondanks alles toch

meer mogelijk is, dat wij als kleine organisatie wel het verschil kunnen en mogen maken, present zijn, dat verandert de wereld. Ons personeel, onze vrijwilligers, ondertussen al bijna 200, en onze stadspredikant laten dagelijks die boodschap van verbondenheid zien in hun werk in onze stad. In een tijd waarin kerken het moeilijk hebben om als plaats van verbinding mensen aan te trekken, zie je dat het PSC

als bind- en vindplaats van mensen meer en meer als een plek van hernieuwde zingeving wordt aanzien. Kerk buiten de kerkmuren, een verlicht voorbeeld van verbonden vrede.

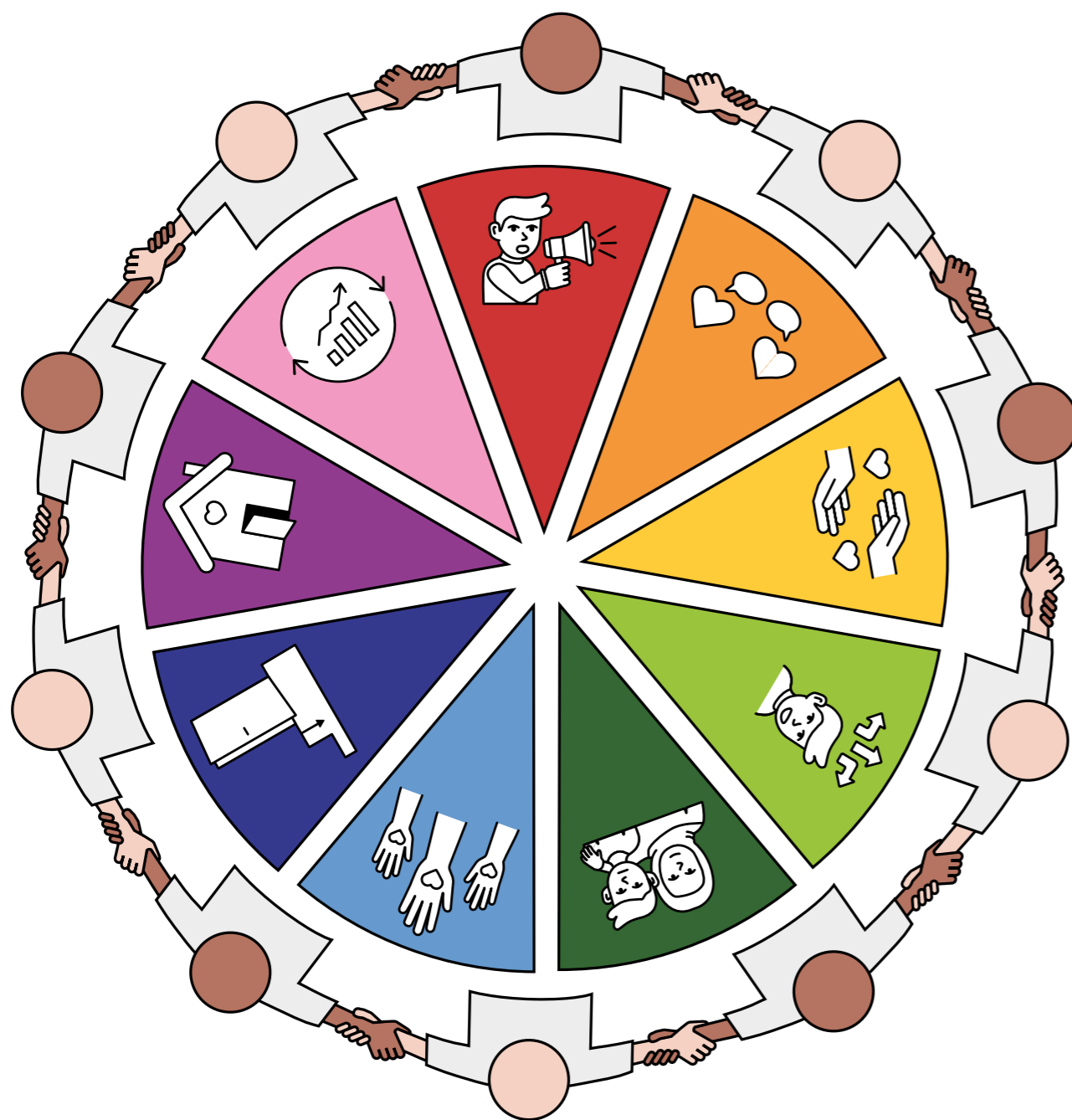
Biddend dat dit Godswerk gedragen voortgang vindt,

Koen Kinsbergen,
uw voorzitter

HET PROTESTANTS SOCIAAL MANIFEST

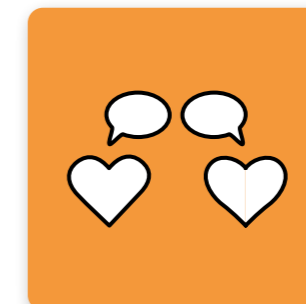
STELLINGEN VAN PROTEST EN HOOP

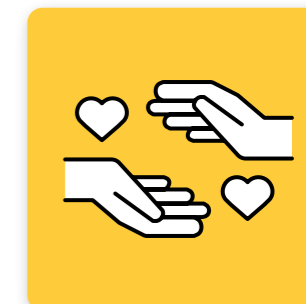
In reformatiejubileumjaar 2017 lieten we ons inspireren door Maarten Luthers 95 stellingen voor een eigen manifest¹ met 9,5 aandachtspunten van ons werk. We houden onszelf daarmee bij de les, bij de kern van wat we doen, de reden waarom we er willen zijn. Even een opfrissing.

1.
Mensen gezicht en stem geven in protest

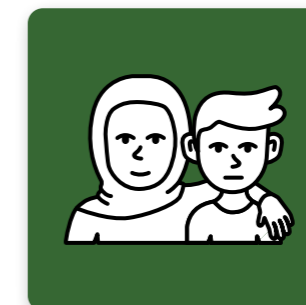
2.
Dialogo onderhouden

3.
Eenzame mensen uit hun sociaal isolement

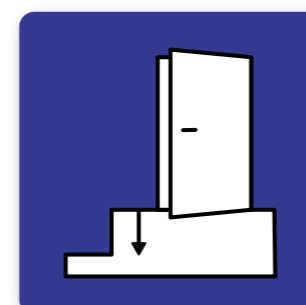
4.
Mensen in armoede regie in hun leven

5.
Geduldige presentie

6.
Vrijwilligers een sleutelrol

7.
Drempelverlaging

8.
Woonruimte zonder discriminatie

9.
Structurele verbetering

9,5.
Samenwerking

¹ Voor de uitgebreide versie van het Manifest, zie: <https://www.psc-antwerpen.be/manifest/>

HET JAAR 2023 VAN PSC OPEN HUIS ARMOEDEBESTRIJDING

EENZAAMHEID

Onze werking heeft ondertussen een hoop kennis over 'eenzaamheid'. Dat er een link is met armoede als een enorme risicofactor om jezelf te verliezen in eenzaamheid is ontegensprekelijk. We zijn er intussen in geslaagd om onszelf als organisatie op de kaart te zetten als experts in dit thema.

Zo hebben we een korte lijn met de Dienst Gezondheid van de Stad Antwerpen die de ambitie heeft om

stadsbreed in te zetten op deskundigheidsbevordering rond eenzaamheid. Het is een enorme erkenning dat we hiervoor mee aan tafel mogen zitten.

Ook bovenlokaal begint men ons op te merken. Zo zullen we in 2024 te gast zijn in Mechelen en Gent om eenzaamheid en armoede onder de aandacht te brengen.

Naast invloed op het beleid ontwikkelden we ook een eerste werkvorm om het

thema bespreekbaar te maken onder inwoners. Denk aan de bezoekers van buurthuizen, dienstencentra en andere ontmoetingsplaatsen. Om antwoord te bieden op de nood en vraag van praktijkwerkers om iets in handen te krijgen om eenzaamheid bespreekbaar te maken, creëerden we een Expo onder de titel 'Getekend in Eenzaamheid'. Verschillende getuigenissen, gecombineerd met aquareltekeningen, geven in deze expo woord en beeld aan het gevoel eenzaamheid. ➔

Omdat een expo tijdelijk en vaak eenmalig aanwezig is, startten we een traject op met als doel praktijkwerkers iets concreet in handen geven dat ze keer op keer en blijvend kunnen gebruiken binnen hun werking, om eenzaamheid onder de aandacht te brengen en te bespreken. Dit resulteert in een eerste versie van het kaartspel 'Getekend in Eenzaamheid'. Het spel vormt een leidraad om de getuigenissen en beelden van de expo te

bespreken en te verbreden naar de leefwereld van wie het spel speelt. De eerste contacten zijn gelegd om het nodige geld en de expertise te verzamelen zodat we het spel professioneel kunnen ontwikkelen en verspreiden onder gekende en nieuwe partners in ons verhaal over eenzaamheid.

Blijvend bieden we vorming en lezingen aan waarin ervaringskennis over eenzaamheid en armoede

de rode draad is. Zo organiseerden we 'Buren voor Buren' in samenwerking met Zorgzame Buurt Deurne-Zuid, een week waarin tal van activiteiten eenzaamheid in de kijker zetten. Vleminkveld is voor het tweede jaar op rij vragende partij om aan de gezinshulp en poetshulp vorming aan te bieden met als thema omgaan met eenzaamheid - focus armoede'. ➔

HARTELIJKE PLEKKEN

Hoorde je al van het initiatief 'Hartelijke Plekken'? Sinds dit jaar (2023) kreeg dit initiatief, ontstaan in Gent, ook voet aan de grond in Antwerpen. Nu al 56 lokale horeca en cultuurverenigingen sloten zich aan bij het initiatief in onze stad.

Het concept komt er op neer dat deze 'hartelijke plekken' verschillende diensten aanbieden zoals: je mag je gsm hier opladen, je bent welkom voor een praatje, er is gratis water en toiletgebruik, en

mensen kunnen ook trakteren voor iemand anders die mogelijks later eens passeert. Ook wel gekend als het idee van een 'uitgestelde koffie', maar ook kappers, winkels en restaurants of frituren doen mee. Solidariteit is het centrale begrip.

Zo'n warm en hoopvol initiatief moedigen we vanuit PSC Open Huis alleen maar aan. Toch is het bij veel goedbedoelde initiatieven nodig om vinger aan de pols te houden: het sluit niet altijd

aan bij wat de mensen uit de doelgroep effectief nodig hebben. En wat is er beter dan vragen aan de mensen zelf of het al dan niet bij hun behoeften aansluit? Wij zijn ervan overtuigd dat diegenen waarvoor het initiatief bedoeld is, dan ook de perfecte partners zijn om dit verder uit te werken.

Zo ontstond er een samenwerking tussen PSC Open Huis en Hartelijke Plekken Antwerpen.

Wat houdt deze samenwerking in?

- Deelnemers van PSC Open Huis gaan op pad en testen de hartelijke plekken uit:
 - Hoe staat het aangegeven?
 - Hoe reageren de uitbaters van de deelnemende zaak?
 - Hoe reageren omstaanders?
 - Word ik behandeld als een reguliere klant?
 - ...
- We bespreken en bediscussiëren de verschillende ervaringen in groep.
- We koppelen onze bevindingen terug aan de stuurgroep van Hartelijke plekken.

Benieuwd naar onze eerste bevindingen?

Lees onze eerste evaluatie (oktober 2023) op onze website: psc-openhuis.be/hartelijke-plekken. ➤

SENIOREN THUIS

Wanneer we ouder worden, komt er voor ieder van ons een moment waarop onze zorgnoden opspelen. Als thuis wonen dan niet meer lukt, is verhuizen naar een zorgvoorziening vaak de enige mogelijkheid. Maar het model waarop de woonzorgcentra gebaseerd zijn, sluit minder en minder aan op de noden van de nieuwe generatie ouderen. Het is daarom tijd voor creatieve en innovatieve alternatieven. Met Senioren Thuis willen we ouderen een solidaire en betaalbare woonmogelijkheid aanbieden. Ons uitgangspunt hierbij is duidelijk: senioren hebben recht op een gelukkig, gezond en lang leven waarbij hun levenservaring en wijsheid erkend en gewaardeerd wordt.

In Senioren Thuis delen kwetsbare ouderen een sociale woning in hun buurt. Iedere bewoner heeft zijn eigen appartement en kan autonoom keuzes maken. Tegelijkertijd zoeken bewoners, al dan niet onder begeleiding, verbinding in de gemeenschappelijke ruimte. Senioren Thuis is samen wonen en zorgen voor elkaar. De kracht van dit concept zit in de solidariteit tussen de bewoners.

Cruciaal bij deze nieuwe vorm van wonen is ook het partnerschap tussen woon-, zorg- en welzijnsorganisaties. Elke partner heeft een specifieke rol. In Antwerpen neemt PSC Open Huis de coördinatie van deze

woonvorm op zich. Bovendien willen we dit project met de nodige zorg verder uitbouwen en de opgedane ervaring delen met anderen zodat het model ook in andere regio's ontwikkeld kan worden.

We geloven sterk in het concept Senioren Thuis als oplossing voor vele maatschappelijke en individuele problemen omtrent ouderenzorg. Helaas is het project nog zo alternatief, dat er beleidsmatig nog weinig erkenning is voor dergelijke initiatieven. Al voelen we gelukkig wel aan dat er wat beweegt, dat er stilaan bewegingsruimte ontstaat.

Wat deden we in 2023?

In 2023 hebben we vooral de samenwerking met Woonhaven vorm gegeven. Dit was naast een reeks onderhandelingen ook een boeiende en soms frustrerende zoektocht die er vaak op neer kwam elkaars visie en opdracht beter te leren begrijpen. Uiteraard ook praktische obstakels samen oplossen, zoals de betalingen van de huur vlot doen verlopen, de inschrijvingen correct invoeren en zorgen dat het onderhoud van het gebouw correct gebeurt. Dit gezegd zijnde kunnen we wel stellen dat we op dit moment elkaar gevonden hebben en de samenwerking op een positieve manier vorm kreeg.

Vooruitblik

Als we vooruit blikken naar 2024, zien we dat Senioren Thuis Borgerhout dan terug volledig bewoond zal zijn. Groepsactiviteiten en uitstapjes zullen de lijm vormen om een nieuwe, solidaire groep te vormen zodat eenzaamheid minder kans krijgt en men steun van elkaar ervaart. Een nieuwe vacature en dus ook nieuwe versterking van het team zal zorgen voor de verdere uitrol van nieuwe 'Senioren Thuis'-initiatieven in de provincie Antwerpen. Meerdere initiatieven zullen ons de nodige slagkracht geven om te pleiten op Vlaams niveau voor de nodige erkenning van deze waardevolle woonvorm. ➤

DAG VAN VERZET TEGEN ARMOEDE

Elk jaar is 17 oktober een dag dat armoede internationaal onder de aandacht wordt gebracht. Het armoedethema van 2023 was 'werk'. Vanuit STA-AN (Samen Tegen Armoede -

Antwerps Netwerk) gingen we een samenwerking aan met Saamo en organiseerden we de 'Antwerpse werkomlegging': een evenement waarop de drempels tot de arbeidsmarkt werden duidelijk gemaakt.

Denk dan aan discriminatie en de arbeidsbegeleiding die tekort schiet omdat deze te weinig rekening houdt met hoe een leven in armoede ervaren wordt.

Wat heeft PSC Open Huis hier mee te maken?

Een terechte vraag aangezien veel deelnemers van onze vereniging de pensioenleeftijd hebben bereikt. Desondanks brachten de deelnemers die deze leeftijd nog niet bereikten aangrijpende getuigenissen en daagden zij politiek en middenveld uit om hun werkwijze en visie op 'werklozen' en 'mensen op ziekenkas' te herbekijken.

Vooruitblik

De Dag van Verzet tegen Armoede in 2024, 17 oktober, mag u alvast in uw agenda zetten. Dat het een verkiezingsjaar is, maakt het voor organisaties die armoede bestrijden een bijzonder jaar. We willen de politiek dan ook een krachtige boodschap geven, door kort na de lokale verkiezingen het podium te betreden. Er staat een sociaal-artistisch traject op touw dat zal leiden tot een voorstelling van mensen die armoede ervaren, die het brede publiek maar zeker ook politici, hun verhaal, noden en wensen of eisen willen duidelijk maken. Wij houden u op de hoogte!

DEELNEMERS CENTRAAL

In 2023 werden de 'Open Huis-dagen' in het leven geroepen. Dit zijn denkdagen waarop alle Open Huis-deelnemers worden uitgenodigd om de vereniging mee vorm te geven. De eerste Open Huis-dag vond plaats in juni. Het thema van deze dag was: 'Iedereen welkom'. De deelnemers gaven waardevolle inbreng over onze toegankelijkheid. We konden na deze dag, met ongeveer 40 aanwezigen, aan de slag met hun adviezen en proberen tot op vandaag hun inbreng in de praktijk om te zetten. We zullen dergelijke dagen blijven organiseren vanuit ons geloof dat Open Huis enkel de vereniging kan zijn die ze

is door de deelnemers deze mee vorm te laten geven. Hun ervaringen en expertise zijn het ware goud dat we in handen hebben.

Nog meer voorbeelden van hoe de deelnemers PSC Open Huis mee dragen en vorm geven zijn de opgeleide wandelbegeleiders die het maandelijks wandelaanbod in goede banen leiden. Het maandelijks ontbijt, in samenwerking met Buurthuis De Buurt, wordt ook steeds tot in de puntjes verzorgd door deelnemers die bij zonsopgang in gang schieten om de groep te voorzien van een heerlijk ontbijt.

Niet te vergeten zijn de deelnemers met armoede-ervaring die hun weg vinden tot in onze werkgroep 'het verzet-je'. Deze groep is de drijvende kracht achter onze armoedebestrijding. Dankzij hen kunnen we PSC Open Huis een 'ervaringskenniscentrum' noemen met expertise over armoede en armoedebestrijding. Zij onderbouwen elke stap die we zetten in onze strijd tegen armoede, onze strijd voor rechtvaardigheid.

Bart Van Eeckhoven,
projectmedewerker

NIEUWE WEBSITE

We vernieuwden onze Open Huis-website! U vindt er meer uitleg over wie we zijn, wat we doen en hoe u ons kunt steunen. De website biedt nu ook een prachtig overzicht van de momenteel lopende projecten en activiteiten. Nieuwsgierig? Ga gerust eens kijken op pscopenhuis.be!

GETUIGENIS VAN EVELYNE GROSS

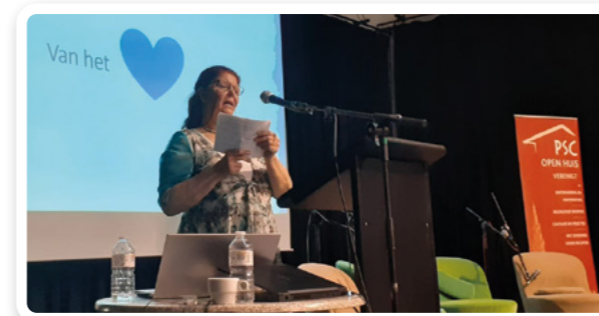
VASTE WAARDE IN HET PSC

Evelyne Gross is een vaste waarde in ons PSC. Niet alleen is ze op allerlei manieren actief betrokken in PSC Open Huis, ze is al jaren lid van de AV van het PSC en daar zijn we ook blij mee. En vanaf 1 maart 2024 zal ze bewoonster zijn in ons Senioren Thuis! Hoog tijd om haar 's voor het voetlicht te halen. Evelyne vertelt:

We zijn het jaar 1992 ... Ik kom in contact met de organisatie 'PSC'. Mijn oudste broer Jacques is er lid van en vraagt me om mee te spelen in een toneelstuk. Het idee van toneel sprak me dadelijk aan en ik had werkelijk behoefte aan wat ontspanning. Mijn mama was palliatief uitgesproken en ik had de zorg op mij genomen. Ik logeerde bij mijn broer. Hij had een woonst op een domein waar een honderdtal garageboxen stonden. Plots werd de buurt geconfronteerd met een vooropgestelde inplanting van een mega Aldi. Alle honderd garageboxen zouden moeten plaats maken voor die mastodont! We startten direct met een petitielijst en verzamelden een lange lijst met stemmen die we overhandigden om onze grieven kenbaar te maken. In die periode leerde ik Filip Van der Beek kennen, werkzaam bij het PSC. Uiteindelijk werd het een succes! De krant bracht ons verhaal. Enkele jaren later besliste de provincieraad dat Aldi geen vergunning kreeg om te bouwen.

De jaren verstreken ... In 2002 nam ik afscheid van mijn mama en in het daarop volgende jaar ook van mijn broer Jacques. Het was een donkere periode. Jacques en ik hadden nog samen het kerstverhaal 'De geboorte van Christus' in een moderne versie gespeeld in het Gildenhuis in Borgerhout voor een stampvolle zaal. Daar ontmoette ik voor het eerst Ina Koeman, de toenmalige stadspredikant. In het PSC blijft het licht schijnen. Verbinding is het sleutelwoord. Mensen die elkaar ontmoeten, samen activiteiten op touw zetten, elkaar de hand (proberen te) reiken in moeilijk leefbare situaties ... de essentie van een mensenleven ... een sociaal leven ... leven in gemeenschap ... – dat is de doelstelling van het PSC.

Ik word lid van het 'Open Huis' waar ik deelneem aan verschillende activiteiten (zwemmen, wandelen, een driedaags weekend, poëzieprojecten, zeilen, enz ...). Tijdens de coronaperiode stapte ik ook mee in het project 'Eenzaamheid', begeleid door Bart Van Eeckhoven. Het telefoonproject 'Telefoonbezoekje' (eenzame mensen opbellen) wordt van thuis uit verder gezet. Het project 'Eenzaamheid' groeit alsmaar verder. Er is een prachtig Dossier van gemaakt. Dit hebben we overhandigd aan het beleid. Ik volg ook vormingen om dit project meer bekendheid te geven, het uit de taboesfeer te halen ... Ik laat me ook verleiden om een cursus wandelbegeleider te volgen die momenteel voor mij on hold staat wegens enkele gezondheidsperikelen én een verhuis.

Wat me dan weer bij een volgend project brengt waar ik deel van uitmaak: het co-housingproject van het PSC 'Senioren Thuis'. Deze voor mij nieuwe woonvorm vangt aan op 1 maart. Dan word ik officieel een co-houser! 😊 Ook in de vergaderingen van werkgroep 'Verzet-je' werk ik mee aan actuele thema's met de 'P' van protest(-ants): voor een efficiënter woonbeleid, een toegankelijke gezondheidszorg, te duur openbaar vervoer, enz ...

Ook de hulp die de groep krijgt om met gsm, tablet en internet te leren werken in het kader van de digitale groei en ontwikkeling is een sterk project dat zijn voortgang kent en de leden bereikt. 🙌

Mijn mooiste herinnering van de laatste tijd is het riksja-ritje¹ met Luc VDB zaliger, rolstoelpatiënt en alleenstaand. Ik vergeet nooit zijn brede lach van goodfeeling tijdens deze rit. Weer zo'n mooi project dat mensen dicht bij elkaar brengt en zich verder ontwikkelt.

Anderzijds vind ik het soms pijnlijk te horen hoe kwetsbaar mensen zijn die in armoede leven. We moeten er ons bewust van zijn dat vooroordelen als een neerwaartse spiraal de positieve energie binnen de groep met zich meenemen. Dit moeten we bewaken als groep en op een positieve manier actie ondernemen om een goede groepsgeest te verkrijgen en te behouden. Dit vind ik superbelangrijk binnen onze beweging.

Evelyne Gross

¹ Van Hallo Vélo, zie psc-openhuis.be/hallo-velo-met-gateau

BESCHOUWING VAN DE COÖRDINATOR WIK

Enkele weken geleden trok ik met mijn oudste zoon naar Sint-Blasius Boekel. Niet zomaar als toeristisch uitje of een pelgrimage naar Sint Blasius, maar wel voor een bloedstollende voetbal oefenwedstrijd tegen WIK Boekel. Nu heb je in het amateurvoetbal wel vaker wat vreemde namen van voetbalploegen, zeker wanneer ze in het begin van de 20e eeuw binnen het katholiek voetbalverbond werden opgericht (wat dacht u van 'Koninklijke FC Ik Dien'), maar waar WIK voor stond intrigeerde me toch. Na wat navraag in de kantine bleek het de afkorting te zijn van het ambitieuze 'Willen Is Kunnen'. Ik kan u verklappen dat uit het wedstrijdverloop bleek dat ambitie niet altijd gestoeld is op de werkelijkheid, maar dit geheel terzijde.

En het deed me ook denken aan het PSC: 'willen is kunnen'. We willen veel: de Woonterp, Senioren Thuis (van 1 locatie naar 5 locaties op 3 jaar tijd), de huisvesting van de jonge vluchtelingen, de Jongerenwerking zelf, de zaalvoetbalploeg, het vrijetijdsaanbod voor de senioren, het projectenwerk rond bijvoorbeeld mobiliteit, het 'Dossier Eenzaamheid' waar we niet alleen een breed vormingsaanbod en een tentoonstelling rond hebben uitgewerkt, maar ook een spel waarmee men in buurthuizen, woonzorgcentra en dergelijke aan de slag kan.

We willen echt veel... omdat de noden ook zo groot zijn. En voorlopig kunnen we het ook. Maar het is dansen op een slappe koord. We hebben te weinig structurele middelen, dus moeten we aan de vleet projecten schrijven om subsidies binnen te halen. Soms lukt dit, vaak niet. En altijd loert de vraag om de hoek: kunnen we de lonen blijven betalen, de werkmiddelen, de huur? Gaan de ontwikkelingen niet te snel? Oorspronkelijk konden we de boekhouding, ICT en de personeelsdienst uitbesteden. Binnenkort komt dit alles binnen onze organisatie.

En het lukt dankzij een fantastisch team van collega's die soms met het water aan de lippen toch stug doorgaan, dankzij een geweldig bestuur, maar ook dankzij de vele vrijwilligers die elk vanuit zijn of haar talent bijdragen aan de werking. Dus: laten we er in blijven geloven: 'PSC WIK'. En de ambitieuze slogan telt slechts drie woorden; voor het woord 'opgeven' is er geen plaats.

Eric Joris,
coördinator

Uit de blog van de stadspredikant: Niet vergeten

"Hey maat, gij zit daar zo, ik zal u 's opfleuren jong, ik heb keigoe nieuws." Woorden niet van een vrijwilliger aan een dakloze, maar andersom: een dakloze die een vrijwilliger probeert blij te maken. Tegen mij: "Ja, hie se, ik ken de Jos al jààre, das zó ne goeie gast. Die verdient da." En weer tegen de Jos zelf: "kZal u iet laten zien, kijk, ziedis: dees krijg ik morgen, ik kan 'm gaan halen. Zie, da zal u opfleuren se." Wat we te zien krijgen is een filmpje op zijn smartphoneke van een puppy. Hij krijgt die cadeau. Van een mevrouw die zijn dierenliefde kent. Want kort geleden is zijn trouwe kameraad overleden die hem 15 jaar vergezeld heeft: een zwarte labrador. "Weete nog, Jos? Toen dieë nog ne pup was, en ikke voor het eerst in het café zonder bier binnenkwam met hem, hebde gij daar niks van gezei, maar hem een kom water gegeven. Da zenikik ni vergeten se maat!" Wauw, een kom water, vijftien jaar later nog zo belangrijk.

Diezelfde avond krijg ik zelf telefoon van een mij onbekend nummer. Een dame zegt haar naam niet, maar valt met de deur in huis: "Zitten jullie nog op dat en dat adres? Kan ik daar langskomen met mijn belastingbrief, want ik geraak daar echt niet aan uit." Ik leg haar uit dat we als PSC veranderingen hebben doorgemaakt en waar we nu mee bezig zijn, en waar ze voor haar belastingbrief wel terecht kan. "Ja", onderbreekt ze me, "ik volg jullie wel, want 40 jaar geleden hebben jullie mijn ouders en mij geholpen toen we in armoede zaten. Ik was zelf nog kind, maar ik weet dat nog heel goed. Doe zo voort, jullie zijn zo goed bezig!"

Soms denk je misschien: wat kan ik doen bij zoveel ellende. Een klein gebaar, een bescheiden gift, een minibeetje praktische hulp. Het lijkt voor jou misschien niet veel. Als 't da maar is, denk je dan. Maar onderschat nooit wat dat kleine gebaar net op dat moment in iemands leven kan betekenen. Die zal dat misschien voor de rest van haar of zijn leven onthouden. Jouw menselijkheid juist dan, juist zo.

EEN UPDATE UIT DE WOONTERP

EEN PLEK OM TOT RUST TE KOMEN

De Woonterp, dat is al zes jaar de naam van ons project van huisvesting voor gevluchte gezinnen, die wij niet alleen onderdak verschaffen, maar ook omkaderen met ondersteuning om hun weg te vinden in onze samenleving. Concreet gaat het om een appartementsgebouw in een rustige omgeving in Borgerhout. Ooit stond dat zo goed als leeg, omdat het niet meer aan woonnormen voldeed. We hebben dan in overeenkomst met de sociale woonmaatschappij tijdelijk vier grote vluchtelinggezinnen gehuisvest en ondersteund met vele vrijwilligers. Deze gezinnen zijn (dankzij veel inspanning) verhuisd naar meer duurzame woonoplossingen. En dan, door het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de

komst van Oekraïners die hier tijdelijke bescherming kregen, werd het ons toegestaan om het hele gebouw met alle appartementen ter beschikking te krijgen en grondig te renoveren. We hebben dat met eigen middelen gedaan, in een paar maanden, voor een vijfde van het bedrag dat men had gevreesd, maar kwalitatief en ecologisch verantwoord. Het kàn! En zo is ineens een heel gebouw van de sloop gered en zijn er extra woonegelegenheden gecreëerd.

En nu zijn er in dat gebouw 11 appartementen in goede staat en aan een schappelijke prijs bewoond door mensen uit benarde situaties die er lang kunnen blijven wonen als ze dat willen. Vorig verslagjaar 2022 was het jaar van de omschakeling,

van de mogelijkheid van een nieuw concept, van renovatie, van aanmeldingen en verhuisbewegingen. Stilaan is nu de rust in het gebouw gekomen. Voor onze bewoners van nu is die rust heel belangrijk. Ze hebben hun landen van herkomst moeten verlaten en pas na verloop van tijd werd duidelijk dat ze niet meer terug kunnen, dat er niets meer is om naar terug te keren. Hier in België hebben ze erkenning gekregen en ja, dan kun je hier een nieuw bestaan opbouwen. Maar dat heropbouwen kost tijd, veel tijd en veel inspanning. Alles is hier zo anders, onbegrijpelijk soms. Daarbij, als je in een stabiele woonsituatie terecht komt, komt er ook ruimte vrij voor het verwerken van wat er allemaal aan voorafgegaan is. En dat is veel. Allemaal niet evident. >

Om nog te zwijgen van de lange weg van taal leren, werk zoeken en nieuwe contacten leggen.

Daarom zijn we erg blij dat we fijne vrijwilligers hebben gevonden die in de buurt wonen en elk op hun manier zich inzetten om onze bewoners te helpen. Liuda, zelf van Oekraïne, maar al langer in België, heeft vroeger in Oekraïne gewerkt als psychologe en wil nu hier helpen om onze Oekraïense mensen wegwijs te maken. Je eigen taal kunnen spreken met je vragen is toch ook wel fijn. We kunnen er gerust in zijn dat als er zorgen zijn, Liuda die opmerkt en daar verantwoord op inspeelt. Michael is ook een buurtbewoner, met veel goesting om zich nuttig te maken en veel administratieve

ervaring. Hij houdt elke donderdag permanentie in de bureel/gespreksruimte op het gelijkvloers. Zo goed dat die ruimte er is! Tetty ondersteunt ons gezin uit Syrië, samen met nog andere mensen met dezelfde herkomst. En dan zijn er nog mensen die we kunnen aanspreken voor diverse andere zaken. Dit is het extra wat wij bieden en wat maakt dat wonen kan betekenen: je welkom en thuis gaan voelen.

Tot slot nog dit: onze bewoners vinden rust, maar onze mailbox niet en dus ook wij als PSC niet. Met dit project weten velen ons te vinden in de wanhopige zoektocht naar woonruimte. Wekelijks kloppen mensen die gevlucht zijn zelf, maar ook hulpverleners, leerkrachten, allerlei professionele en

vrijwilligersorganisaties bij ons aan met de vraag om woonst of hulp hierbij voor vele gevluchte mensen op zoek. Op een gegeven moment stopt de opvang, of ze moeten weg bij een huisjesmelker of door andere omstandigheden dringend iets vinden, en wat dan? Woonruimte vinden is voor mensen van hier al zo moeilijk. De wooncrisis is duidelijk, de barrières voor velen ook. De noden zijn schrijnend. Als PSC realiseren we met de Woonterp een goede praktijk die anderen kunnen oppikken en tegelijk geven we een duidelijk signaal naar de overheden. Samen kunnen we meer, samen in de storm!

Petra Schipper,
stadspredikant

SAMEN IN DE STORM

© Frank Bahnmüller, Kerk & Leven

GETUIGENISSEN UIT DE WOONTERP

BEWOONSTER MARGARITA

'Uit de grond van mijn hart, Belgen, jullie zijn heel oprechte, mooie, ongelooflijke mensen, met een grote ziel! Ik ben erg blij dat je erbij bent. Je behandelt ons Oekraïeners met veel begrip. Hartelijk dank daarvoor! Ik kan het nog niet correct zeggen in het Nederlands, maar ik zal het leren. Met groot respect, Margarita.'

FAMILIE ABDULLAH

Omar en Maram leefden als uit Syrië gevluchte burgers in Libanon extra in het vizier, met hun hulp aan Syrische medevluchtelingen daar. Die inzet wordt politiek gevolgd en vormde een regelrecht gevaar voor hun leven. Met de komst van hun kleine Adam kreeg deze kwetsbaarheid een extra dimensie. We zijn erg blij dat we hun sinds januari in de Woonterp een veilige thuishaven kunnen bieden. En zij zelf ook. Voor zichzelf en voor Adam.

Wat vinden zij het belangrijkste voor hun kind? Gezondheid. Veiligheid. Onderwijs. En ruimte om te spelen! Ze zijn blij dat in ons land deze kinderrechten bijzondere aandacht krijgen. Zodat hij blij zijn wereldje kan ontdekken.

Adam groeit hier gezond en vrolijk op. Kijk maar. Dit is hoe het met je gaat als je veiligheid hebt gevonden, een plek waar je rechten gerealiseerd worden.

VRIJWILLIGSTER LIUDA

Dag allemaal,

Ik ben Liudmyla Pavlyk. Mijn geboorteland is Oekraïne en ik ben er dol op: mijn ouders zijn er, mijn zusje en nichtje zijn er. Nu woon ik in België - dit is mijn tweede thuis. Ik heb een dak boven mijn hoofd en een gezond kind en ben daar dankbaar voor. In Oekraïne droomde ik er sinds school van om als psycholoog te werken. En mijn droom werd werkelijkheid! Ik heb ruim 10 jaar als psycholoog op een school gewerkt. Sinds 2019 werkte ik in een psychiatrisch ziekenhuis. Vriendelijkheid en de wil om te werken zijn wat ik echt waardeer in mezelf. Nadat ik naar België was verhuisd, wilde ik heel graag Oekraïense vluchtelingen helpen (we kennen de taal nog niet zo goed, we zijn nog niet bekend met de mentaliteit van een ander land) - en mijn landgenoten helpen is wat ik kan geven. En zo ontmoette ik een jaar later een geweldige vrouw, Petra, die mij als vrijwilliger aannam en mij de kans gaf dichtbij de moeilijkheden en overwinningen van andere mensen te staan, om mijn roep van de ziel voort te zetten. Dankzij de steun van Petra leer ik, maak ik kennis en doe ik een goede daad. In de eerste fase liggen de moeilijkheden alleen in de bureaucratische elementen van dit land, maar ik leer en heb een goede mentor om verder te gaan.

Het belangrijkste voor iemand die zichzelf in dit werk als vrijwilliger wil uitproberen, is een goed hart en een verlangen om te werken. Alle vaardigheden zullen tijdens het oefenen en tijdens de communicatie aan het licht komen. Veel succes voor ons allemaal!

BEWOONSTER TINA

Elk verhaal is uniek. Maar alle bewoners van de Woonterp hebben dit gemeenschappelijk, trouwens met vele honderden in het Antwerpse en duizenden in ons land die nog zoeken naar woonruimte: allen ervaren zij de moeite die het kost om plotseling ontworteld zich in een heel ander land te moeten settelen, terwijl je veel verdriet meedraagt.

Dat is voor Tina niet anders. Zij is dit najaar bij ons komen wonen. We zijn dankbaar dat we door onverwachte omstandigheden haar een oplossing konden bieden. Soms komt iemand op je weg voor wie je dan kiest, omdat ze zo dichtbij komt als een zuster.

Tina had, na al moeilijke jaren en veel levenservaring, haar land verlaten omdat ze in België de liefde van haar leven had gevonden. Zij en haar nieuwe lief hadden elkaar al een paar keer kunnen ontmoeten en het "klopte" allemaal: hun diepe geloof, hun gevoel voor humor, hoe ze in het leven stonden, wat ze zochten in een relatie en hoe ze er allebei aan werkten. Tina zette de ongelooflijke stap om alles achter te laten en hier aan een nieuw en gelukkig hoofdstuk van haar leven te beginnen. Maar het noodlot sloeg toe: een paar maanden voor hun trouw stierf haar verloofde plotseling. Gevolg: Tina bleef helemaal alleen achter zonder recht op bijstand zoals die er is voor mensen die hier komen op de vlucht voor oorlog. De situatie in haar land is bijzonder complex, ze kan niet terug. Mensen rondom haar verloofde vingen haar tijdelijk op, maar wat nu?

Koen en Tamar kruisten haar weg en besloten: wij gaan Tina helpen. Uitzonderlijk kwam er net dan een appartement in de Woonterp vrij. Er is hard gewerkt om dat helemaal terug in orde te krijgen en met helpende handen kon Tina verhuizen, uit Oost-Vlaanderen naar Antwerpen. Weer opnieuw beginnen, terwijl haar hart gebroken is van verdriet. We laten haar niet alleen. Inmiddels maakt ze nieuwe contacten, in de kerk, via vrijwilligerswerk in Filet Divers, in Nederlandse les. Tina wil vooruit. Zij dankt uitdrukkelijk al wie haar hierbij geholpen hebben en blijven bijstaan: het PSC, de synodale raad van de landelijke protestantse kerk, vele collega's en vrienden van haar geliefde, en zijn familie.

Wat een zegen om jou bij ons te mogen hebben, Tina, we wensen je alle moed en kracht toe!

BEZOEK AAN DE DE WOONTERP

SYNODEVOORZITTER DS. S. FUITE

“ Als het andersom geweest was, zou jij mij geholpen hebben.

5 mei 2023 was een heugelijke dag. De synodevoorzitter van het landelijk verband van de protestantse kerk VPKB, ds. Steven Fuite, was op bezoek in de Woonterp. Dit om de samenwerking tussen Humanitaire Corridors, het project Huizen van Hoop van de VPKB en de Woonterp van het PSC te vieren. De bezoekers, warm onthaald bij familie Abdullah, de nieuwe bewoners van de Woonterp bij wie deze samenwerking helemaal tot uiting komt. Het werd een mooie ontmoeting van hart tot hart.

Het project Huizen van Hoop is een fonds van de VPKB waarop beroep gedaan kan worden door een lokale kerkelijke gemeenschap in de zoektocht naar een appartement of huis voor een vluchtelingengezin of alleenstaande. Vluchtelingen hebben na erkenning maar 2 tot 4 maanden de tijd om een eigen adres te vinden, wat een moeilijke opdracht is als je dat zonder hulp en netwerk moet doen. Vanuit het fonds kan de waarborg voorgesloten worden en kan er eventueel een maand huur als gift gegeven worden. Van zodra de aanvraag bij het OCMW in orde is, kan het gezin of de alleenstaande de huur zelf verder bekostigen.

De vrijwilligers van de lokale kerken, betrokken bij Huizen van Hoop, en die van de Woonterp helpen ook bij het zoeken van huishoudspullen, rondbellen naar instanties, integratie en dergelijke.

Humanitaire Corridors is een oecumenische programma, getrokken door Sant'Egidio, dat zich inzet om vluchtelingen vanuit oorlogsgebieden op een veilige en georganiseerde manier over te brengen naar Europa (Italië, Frankrijk en België). Zo bieden ze een alternatief voor de gevaarlijke en dodelijke boot- en woestijntochten. In België gaat het in deze fase concreet om

250 vluchtelingengezinnen, waarvan 2-3 gezinnen specifiek door de VPKB zijn opgevangen. De VPKB is via de projectgroep Huizen van Hoop ook verantwoordelijk voor de financiële ondersteuning in de eerste maanden. De andere begeleiding wordt, zoals reeds gezegd, door lokale vrijwilligers van kerken en in dit geval de Woonterp opgenomen.

Eén van deze gezinnen is het gezin Abdullah. Zij zijn uitgekozen door Humanitaire Corridors omdat zij zich in een moeilijke situatie bevinden. Omar, de vader van het gezin, is coördinator van een ngo

voor (voedsel-)hulp voor Syrische vluchtelingen in een van de vluchtelingenkampen in Libanon, een initiatief dat soms botste met de visie van de Libanese overheid op hulpverleners en op de aanwezigheid van Syrische vluchtelingen na zoveel jaar. Dit engagement steunt Omar vanuit de Woonterp op afstand nog steeds.

Humanitaire Corridors bood hen een veilige overtocht naar België waar ze nu wonen in een appartement van de Woonterp. Huizen van Hoop hielp hen hierbij financieel tot het OCMW dit overnam.

Zo komt de samenwerking van de verschillende projecten samen in het gezin Abdullah.

Om dit te vieren werd dus dit bezoek van de synodevoorzitter aan de Woonterp met het gezin geregeld. Het werd een

warme ontmoeting tussen mensen, allemaal gelijkwaardig rond de tafel met Syrische lekkernijen genietend van elkaars gezelschap en luisterend naar de verhalen van Omar en Maram.

Om af te sluiten citeren we nog graag ds. Fuite in zijn reactie

toen Omar hem bedankte voor zijn hulp. Ds. Fuite zei daarop: "Fijn dat je blij bent met dit initiatief en dat je me bedankt, maar ik weet gewoon dat als het andersom was geweest, jij mij geholpen zou hebben."

Petra Schipper,
stadspredikant

VANUIT DE WOONTERP GAAN WE VERDER DE PLATAAN

Wonen, een basisrecht, is hoe langer hoe minder vanzelfsprekend. Via projecten als de Woonterp hebben wij echter expertise opgebouwd om aan een goede kostprijs, complete renovaties te realiseren. Van een onbewoonbaar appartement met een zeer slechte energiescore tot een volledig gerenoveerd appartement met warmtepomp en zeer goede EPC voor ongeveer € 25.000 per appartement, dat vergt visie en vakmanschap. Dit konden wij verenigen, met

als resultaat dat nu al meer dan 1 jaar 11 appartementen aan zeer lage huurprijzen kunnen worden aangeboden aan mensen die er moeilijk tussen geraken op de huurmarkt.

Hetzelfde verhaal trekken wij nu door naar ook het pand in de Blindestraat, de Plataan, waar 75 kamers zullen worden omgebouwd tot 34 grote kamers met keukens en wc en individuele douches. Ook hier met warmtepompen, aangesloten op zonnepanelen, snel internet ...

De eerste 8 units worden in maart 2024 opgeleverd. Er komen thuislozen, of zoals dat genoemd wordt sofaslapers, vanuit de Jongerenwerking in, die door de Jongerenwerking begeleid zullen blijven worden, alsmede andere mensen vanuit een precaire woonsituatie. Er wordt ook hier zoveel mogelijk naar een gemengde bewoning toe gewerkt. Prachtig dus.

Koen Kinsbergen,
uw voorzitter

Uit de blog van de stadspredikant: Vrede in het klein

Oorlog op oorlog. Al of niet druk gemediatiseerd en becommentarieerd. Elk volgend conflict verdringt de andere om de aandacht. Maar in de hoofden van de mensen die ik ontmoet zijn ze allemaal aanwezig. In hun rugzak. Op hun netvlies. In hun lijf.

Oorlog is persoonlijk, als je zelfgebouwde huis voor je ogen is gebombardeerd. Oorlog doet pijn, als je ledematen hebt zien rondvliegen. Oorlog maakt letterlijk kreupel, als angst je hersenen aantast. Oorlog maakt oud, ook al ben je jong. Moedeloos, maar voor je familie ga je door.

Wie ben ik dan om kant te kiezen? Mij uit te spreken? Met vlaggen te zwaaien, andere kanten te belichten, mediaberichten te citeren. Alle berichten zijn gekleurd, manipulatief, gereedschappen van macht.

Het enige wat telt zijn die vermoeide ogen, die dappere harten, die verwarde zielen. Ver weg en vlak voor mij. Elk teken van moed in dat alles om door te gaan, menselijk te blijven.

Is vrede een illusie? Weerloos als een ballon in kinderhanden? Nee, vrede is een taai visioen dat heeft gemaakt dat menselijkheid nog bestaat.

Klein en vooralsnog onuitroeibaar.

Foto: Fotografencollectief Brandpunt 23

HET JAAR 2023 VAN DE JONGERENWERKING

JORAN VERTELT

2023 was een speciaal jaar voor mij persoonlijk omdat ik voor de eerste keer 'de andere kant' leerde kennen. In november ging ik in Baghdad op de koffie bij de ouders van enkele van onze jongeren. Om hen te vragen hoe zij heel dat proces van scheiding beleefden, maar uiteindelijk om vooral zelf geïnterviewd te worden door hen. Hoe gaat het met hem?, Is hij daar gelukkig? en vooral, bij het buitengaan: Zorg goed voor hem he. Zo'n gesprek ontdoet ons werk van alle zweverigheid. Je belandt opnieuw bij de kern van de PSC Jongerenwerking: mannen en vrouwen die eigenlijk nog jongens en meisjes zijn op zoek naar houvast. Onze werking blijft draaien op de kracht die iedereen elkaar geeft.

De mooiste cijfers die ik daaruit kan geven zijn hoe onze twee jongeren die al het langst wachten op papieren (10 & 7 jaar) in 2023 eindelijk de kans kregen die ze al zo lang verdienden. Hoe zij al die jaren bleven volhouden, is een strijd die maar weinigen winnen. Fysieke en mentale beproevingen à la Kamp Waes, maar dan jaren en jaren lang.

OVERZICHT

2023 was geen jaar van revolutie, wel van meer structuur. Groepsactiviteiten gekozen aan de hand van onze 4 pijlers (Sport, Cultuur, Expressie, Samenwerking), onze partnerschappen met andere organisaties verduurzaamd en een goede balans gezocht tussen de culturen van de jongeren en diegene die wij hier in Antwerpen gewoon zijn. Samen Suikerfeest én Kerstmis vieren bijvoorbeeld. In totaal organiseerden we in 2023 93 activiteiten, met een gemiddelde van 11 deelnemers per activiteit. Daarvan is het opvallendste cijfer dat er bij de activiteiten 134(!) unieke deelnemers waren. Ons bereik is dus gigantisch, al vertel ik er wel bij dat de meerderheid van deze jongeren slechts 1 of 2 keer meedoen aan activiteiten. Mede daarom is er in 2023 eigenlijk weinig georganiseerd in samenwerking met Opvangcentra of OKAN scholen, simpelweg omdat we geen noodzaak voelen zelf op zoek te gaan naar nieuwe jongeren. Dat is positief. Langs de andere kant: wie weet hoeveel fantastische jongeren we daardoor mislopen.

93

134

IMPACT

In het jaarverslag van vorig jaar onderstreepte ik specifieke doelstellingen voor de toekomst: inzetten op de eventensector bijvoorbeeld. Dat werd inderdaad een grandioos succes. Meer dan 22 jongeren werkten in de zomer op Sfinks Festival, 5 jongeren stonden achter de bar bij Zomer van Antwerpen, nog eens meer dan 10 jongeren engageerden zich op woensdagmiddag als voetbaltrainer voor kinderen... In totaal waren er 187 succesvolle toeleidingen naar vrije tijd, het merendeel voortkomend uit alle evenementen waar onze jongeren als vrijwilliger meedraaiden.

187 →

Onze impact komt ook via andere PSC kanalen. Via het Minke Zuidema Fonds konden er opnieuw een resem jongeren hun studies aanvatten. Daarnaast voorzag het fonds ook Buzzypassen voor 3 jongeren die als vrijwilliger voetballes geven op woensdagnamiddag. Eén verhaal dat ik wil uitlichten is dat van S., een jongen uit Gaza die voor ingenieur studeerde in zijn thuisstad en nu dankzij het Minke Zuidema Fonds een studie Luchtvaarttechnologie kan volgen aan VIVES in Oostende. S. komt al meer dan een jaar naar PSC en is altijd een van de eersten om mee activiteiten te helpen organiseren. Ondanks alle horrors die in Gaza plaatsvinden lukte het S. toch om tijdens de examenperiode te slagen voor 6 van de 8 examens. We zijn dan ook ontzettend trots op hem.

Andere ambities zoals het oprichten van een eigen veldvoetbalploeg en een vaste psychotherapeut in huis zijn met enig uitstel binnen handbereik in 2024. Duurzame oplossingen voor de vaak stagnerende zoektocht naar werk en woonst blijven dan weer hardnekkige noten om te kraken. Lichtpunt is wel de aankoop van het pand in de Blindestraat, waar we hopelijk binnenkort al jongeren in hun eigen studio kunnen laten wonen. Duidelijk is wel dat we niet alle problemen intern kunnen oplossen en samen met partners moeten blijven signalen sturen naar boven voor een betere organisatie van de woning- en jobmarkt.

FOCUS

Waar we in 2024 aandacht op willen vestigen, is in de eerste plaats een betere band opbouwen met het studentenleven rondom ons. We zitten tussen de Universiteit en alle Hogescholen nog te vaak op ons eilandje, terwijl studenten als leeftijdsgenoten van onze jongeren wel ideaal zijn om de brug te maken tussen culturen. Dat vertaalt zich hopelijk dit jaar in bondgenootschappen die niet eenmalig zijn. Verder hopen we ook op een niveau hoger onze expertise te delen. Het is ergens een stille hoop dat de documentaire over de families in Baghdad een hefboom kan zijn naar meer kansen om onze boodschap te delen met de samenleving. De korte duur ervan (30 minuten) maakt het ideaal om die te combineren met spreekmomenten op scholen of cultuurcentra. Afgezien van de docu, is het sowieso een doelstelling PSC Jongeren in de verf te zetten als een schoolvoorbeeld hoe we mensen dichter bij elkaar brengen. Over alle politieke stromingen heen te tonen: mensen die hier zijn, zijn nu van hier, en we kunnen maar beter zorgen voor een goede samenwerking. Beter iemand die zich welkom voelt en later toch uit België vertrekt, dan iemand die zich vergeten en genegeerd voelt en met dat gevoel de rest van zijn leven hier blijft wonen.

INLOOP

Uitschieters zijn mooie signalen naar de buitenwereld toe om te tonen waar we voor staan. Onze fundamente, die elk jaar dezelfde blijven, raken daardoor soms ondergesneeuwd. Toch zijn die fundamente de grootste oorzaken van de successen die we boeken. Onze inloop, bijvoorbeeld, blijft het kloppend hart van wat hier gebeurt, de mengeling van jongeren, collega-organisaties, stagiairs, vrijwilligers... die elkaar elke dag vinden tussen alle chaos door. Het is altijd weer uitkijken naar het aanbreken van de lente zodat we onze inloop ook kunnen uitbreiden naar onze binnenkoer met pingpong, tafeltennis, badminton... Ook komt elk jaar weer terug hoe het zomerkamp zorgt voor 1 week onbeschaamd plezier. Dankzij de jongeren die in februari het Valentijnmenu koken en alle mensen die ons steunen met hun aankoop van zo'n maaltijd, is het een vakantie waar even alle energie geloosd wordt. Een heel jaar stress over school, werk, de familie in het thuisland..., even verdampt alles bij het genieten van een saunabezoek of tijdens een avondquiz waar ze om ter best een imitatie moeten neerzetten van Michel Wuyts met zijn Tommeke, Tommeke, Tommeke.

SLOT

Of alles uiteindelijk goed gaat op de Jongerenwerking? Ik werk hier nu toch al 2,5 jaar en heb nog geen dag meegemaakt dat ik geen zin had om te komen. Beter kan ik het niet illustreren. Ondanks dat we zowel professioneel als persoonlijk uitdagingen hebben, putten we zelf ook uit de kracht van onze jongeren om door te gaan en elke dag beter proberen te maken dan de vorige. Meer dan groei kan u ons vooral stabiliteit toewensen in 2024. Onze grondslagen vastleggen in structuren en niet in mensen. Tegen een politieker zou ik zeggen: we doen er alles aan om onze jongeren te helpen met integreren in de maatschappij. Tegen een vader en moeder zou ik zeggen: we doen er alles aan zodat ze zich niet alleen voelen. Na mijn bezoek in Baghdad is dat laatste toch nog meer het uitgangspunt geworden van alles wat ik doe.

Joran Simoens,
jongerenwerker

VRIJWILLIGER DENISE DERMAUT

MENS ZIJN IS DE ESSENTIE

Zo'n beetje elke donderdag is ze er, in de Jongerenwerking. Denise, gepensioneerde psychotherapeute, als vrijwilliger bij ons sinds 2019. Ze zit tussen de jongeren, beleeft de sfeer mee, ruimt wat op in de keuken en is aanspreekbaar. Vaak gaat ze apart zitten met een jongere in een van de gesprekskamers. Want met Denise kun je praten als je wil. 'Als je stress hebt', noemen we dat dan maar. En reken maar dat er veel stress leeft onder onze gevluchte jongeren, en nog zoveel meer. Maar gelukkig, Denise kan heel veel hebben. En al die ervaring en wijsheid zet ze heel graag in voor onze jongeren. We delen graag 's haar verhaal.

"Ik heb als psychotherapeut altijd met oorlogsoverlevenden en vluchtelingen gewerkt", zo steekt ze van wal. In een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), dat gelegen was in de Joodse Centrale. Met collega's wiens ouders en grootouders zelf de Holocaust hadden meegemaakt. Als jonge psychotherapeute begon ze te werken met overlevenden van concentratiekampen. Auschwitz en zo. Dat waren vreselijke verhalen. In de jaren 1980 kwamen ook veel joodse mensen uit Oost-Europa, Georgië ook, bij hen aankloppen. En in Lint ging er een asielcentrum open en men zocht daar therapeuten voor die vluchtelingen; daar gingen zij dan ter plaatse, tot die mensen in staat waren om tot bij hen in het CGG te komen. In die tijd was er nog een positieve benadering van vluchtelingen, er werd moeite voor gedaan. Toen al waren dat Palestijnen, en dan kwamen alle opeenvolgende golven door oorlogen en collectief geweld en daarmee in het CGG mensen uit voormalig Joegoslavië, Rwanda, Congo, ... Maar dan, de aanslag op de Twin Towers. Die had tot gevolg dat er in de

Joodse Centrale geen moslims meer binnen mochten; dit gaf meningsverschillen binnen het team, dat eigenlijk erg aan elkaar hing. In andere CGG's kwamen weinig mensen van andere culturen, hoewel een Europees project hier wel werk van probeerde te maken. Daar ging veel tijd in zitten, "maar ik wilde vooral mensen blijven zien", vertelt Denise, "dus ik ging ergens anders alleen beginnen en dat werd dan een klein Vluchtelingenteam." Ondertussen werden de CGG's samengevoegd tot grote centra.

"In die tijd had ik al vaak contact met het PSC", vertelt ze verder: "we verwezen naar elkaar door: zij naar ons voor therapie, wij naar hen voor andere hulp. In het PSC werd gezocht naar allerlei manieren om goed met de mensen bezig te zijn: activiteiten, inloopcafé, dat was tof, en niet gemakkelijk."

"Met Paulina Koeman gaf ik groepstherapie", herinnert Denise zich nog goed. "Het laatste deel van mijn carrière heb ik vooral met jongeren gewerkt, van 18-25 jaar. Ook veel in het Frans en met tolken via Caritas,

een pool van studenten was dat – wat fijn samenwerken was en wat resulteerde in een netwerk van mensen die we later ook weer konden aanspreken: artsen, advocaten. Later kwam de Tolkendienst. Dat waren goede tijden. Ik heb eigenlijk vooral opbouw en uitbouw meegemaakt, alles was goed georganiseerd. Zo heb ik 43 jaar gewerkt, en nooit een burn-out gehad. Dat was omdat ik altijd in teams werkte waar we veel aan elkaar hadden en omdat ik altijd intervisie ben blijven doen en opleidingen en zelf in therapie ben geweest. Zo kon ik alle ellende een plek geven en het goed volhouden. Dat mensen nu in burn-out raken is volgens mij omdat organisaties niet

goed zijn voor hun personeel, je mag bijna geen bijscholing en intervisie meer volgen, en ook omdat de teams geen leeftijdsmix meer vormen; die mix heb je juist wel nodig voor een stevig team om je heen."

"In 2019 ging ik met pensioen en ik besloot om bij het PSC vrijwilliger te worden. Onder mensen zijn, met jongeren omgaan, therapeutisch ondersteunen, dat zit bij mij ingebakken, dat geeft mij energie. Mijn doel is dat mensen zichzelf vinden, hun ballast opzij kunnen leggen en hun kracht terugvinden. Ze zijn sterk. Ze hebben meestal ook een goede basis gehad. Hun moeders zijn heilig voor hen, ze tonen me foto's van hoe ze opgegroeid zijn, hoe mooi dat toen nog was. Daaruit kunnen ze nu kracht putten. Heel anders dan Belgische jongeren hier uit disfunctionele gezinnen: die zijn veel moeilijker op het goede pad te krijgen, omdat ze die goede basis missen. Gevluchte jongeren geloven ergens in; hun afkomst is belangrijk, die moeten ze niet loochenen, die is juist verrijkend."

"Al die jaren dit werk doen heeft mij wel veranderd. Mijn kijk op de samenleving vooral. Ik vind het heel erg hoe slecht we vaak bezig zijn met nieuwkomers, hoe hulpverlening opgesplitst is

en dat dat niet werkt. Hier in de Jongerenwerking gaan jongeren van verschillende culturen en godsdiensten met elkaar om. Superspijtig wel dat het zo moeilijk is om contact te krijgen met Belgische jongeren, die hier als student toch veel in de wijk aanwezig zijn. Het zijn enorm verschillende werelden; echt contact vraagt tijd. Veel gevluchte jongeren hebben zoveel meegemaakt dat ze ook niet zomaar gemakkelijk vrienden maken. Er wordt hier wel moeite gedaan voor meer interactie. Stagiairs vervullen hierin ook een belangrijke rol. Jammer wel dat stagiairs altijd komen en gaan, dat is voor de jongeren niet zo gemakkelijk."

"Wat mij drijft om dit te doen is gewoon voor mijzelf: ik ben graag onder de mensen. Dat blijft boeiend. Als jonge therapeut leer je kaders om mensen te helpen, maar je moet die loslaten, er gewoon uit meenemen wat bij jou past en bij de persoon bij wie je bent. Iedereen heeft zijn eigen verhaal en moet zijn eigen verhaal kunnen schrijven. Dat iedere mens anders is, maakt het leven rijk. Wij leren veel van hen. Die benadering is wat mij trok en aanspreekt in het PSC. En ook dat de Jongerenwerking kansen geeft om te leren ontspannen. Mensen op de vlucht kunnen vaak niet ontspannen, ze hebben van jongs af aan moeten werken en afzien.

Terwijl ontspanning wezenlijk is voor het welzijn, de mensen hebben niet alleen maar voeding en hulp bij administratie nodig. Ik hoorde van een jongen die door bokslessen te volgen zijn frustratie leerde beheersen. Zo moet ieder ontdekken wat helpt: waar kun je jezelf zijn? Een grote gast van 2 meter mag snotten zonder geoordeeld te worden. Daar is hier plek voor."

"Wat ik spijtig vind in het PSC? Dat we als organisatie niet meer in dat ene gebouw samenzitten. Toen hadden we een groep vrijwilligers; een aantal van hen is door omstandigheden weggevallen en als vrijwilligers nu hebben we elk ons specialisme. Maar het is wel heel fijn dat de jongeren hier nu hun eigen plek hebben. Het is hier soms druk, beetje chaotisch, overweldigend dan ook. Maar het is hun plek.

Jongeren druppelen binnen, de afwasmachine moet nog worden uitgeruimd en er komen mensen op bezoek die we ook nog tewoord zullen staan. Maar dank je wel, Denise, dat we zo toch konden samenzitten en dat je dit met ons wilt delen.

Bijzonder dat we beroep kunnen doen op zo'n betrouwbare en ervaren kracht, zodat we ook deze kwaliteitsvolle zorg aan onze jongeren kunnen bieden, die met hun zware rugzakken en (gelukkig meestal) hun ongelooflijke veerkracht hun weg zoeken in het leven.

VRIJWILLIGER

JAN GERLO

HET VERHAAL VAN JAN

Jan is sinds voorjaar 2022 op donderdagen meestal in de Jongerenwerking te vinden. "Ik had hiervoor, buiten als steward bij Club Brugge 🤔, nog nooit vrijwilligerswerk gedaan", vertelt hij. "En al zeker nooit iets met jongeren of met vluchtelingen." Als je dan nu merkt hoe inzetbaar en behulpzaam, maar ook hoe vertrouwd en gewaardeerd hij inmiddels bij ons is, dan is dat prachtig om te zien.

Jan is een vriendelijke sportieve vijftiger uit Buggenhout, single papa van een mooie dochter van 19 jaar, Phoebe. Jan werkt bij FOD Financiën als dossierbeheerder bij douane en accijnzen. Dat betekent: altijd bureauwerk. Hij is daar goed in, al een tijd voelde hij zich niet content met alleen maar dat. Hij miste voldoening, contact, en vooral zingeving. En een mogelijkheid om zijn eigen (vaak moeilijke) levenservaringen om te zetten in ondersteuning en begrip voor anderen die veel meemaken.

Op een zondag ging stadspredikant Petra voor in zijn protestantse kerk in Dendermonde. Het verhaal

over haar werk in Antwerpen raakte hem en hij onthield: "als ik ooit vrijwilligerswerk wil doen, zal het dat zijn." Een paar maanden later meldde hij zich effectief bij ons aan. In de Jongerenwerking is veel hulp welkom, echter, we raden nieuwe vrijwilligers altijd aan om zich eerst gewoon rustig vertrouwd te maken met de plek, de jongeren, de sfeer en met wat er zoal speelt, en om jongeren zo ook de kans te geven hen te leren kennen en vertrouwen. Vertrouwen heeft tijd en ruimte nodig, zeker voor jongeren met zo'n zware rugzak. "In het begin vond ik dat moeilijk", vertelt Jan eerlijk. "Ik liep wat verloren, wat moest ik nu doen, wat kon ik doen? Toch hield ik vol, want ik wou echt zinvolle dingen doen." Wat ook anders uitpakte dan hij verwacht had was, dat we ons in de dagelijkse werking van het PSC niet uitgesproken als christelijk profileren. "Maar ik begrijp dat nu wel", voegt Jan toe, "er komen hier veel moslims, je kunt die toch niet gaan bekeren. Wat we doen is gewoon goed, vanuit christelijke inspiratie. Maar ik miste dat duidelijk christelijke wel, want ik had zelf behoefte om mijn geloof te versterken." Jan is wel blij als hij over zijn geloof kan praten. Zo was er een moslima stagiaire met wie

hij lange gesprekken heeft gehad over het geloof.

Inmiddels neemt Jan in de Jongerenwerking allerlei taken op zich. Helpen belastingbrieven invullen, dat is natuurlijk zijn dada (hij was 7 jaar belastingcontroleur) en wat een grote hulp is dat! Maar ook andere administratie, bellen met instanties of zelfs meegaan om zaken te helpen in orde brengen. Activiteiten, zoals sport natuurlijk. Naar de winkel, auto rijden, eten helpen maken. Vanalles. Waar voelt hij zich het beste bij? "Als ze naar me toe komen met vragen en ik kan ze helpen", daar wordt Jan blij van. "Soms kom ik moe en down van mijn werk naar de Jongerenwerking, en vertrek ik van hier naar huis met een goed gevoel."

Jan zou nog meer willen doen, hij heeft toekomstplannen. Zo heeft hij een cursus toegepaste psychologie gevolgd en gaat hij zich nu door andere vrijwilligster Denise (zie p. 32) laten inwerken in het doen van gesprekken. "Luisteren, da is keimoeilijk hè!", benadrukt Jan. "Geen raad geven. Als ze nu dingen aan mij vertellen moet ik het ook tegen mijzelf zeggen: 'Jan, alleen luisteren, geen raadgeven.' Ik heb zelf ook

ondervonden dat ik dat niet wil als ik mijn hart lucht bij iemand. Mensen hebben er vooral nood aan om hun hart te kunnen luchten, dat laat een stuk van de spanning af. Je moet dingen kunnen zeggen tegen iemand zonder oordeel." Kennelijk is ook dat Jan op het lijf geschreven. "Laatst heb ik op mijn werk loopbaanbegeleiding gedaan en uit de test naar mijn interesses sprong het er duidelijk uit: met mensen werken. Straf voor een bureauwerker 😊. Heel fijn dat Jan deze beide kanten in zich heeft en ons daarmee versterkt. Met een groot hart.

En daar is zijn levenservaring niet vreemd aan. "Ik kom uit een gezin waar niet gepraat werd, geen plek was voor pijnlijke emoties. Toen ik

Hoe mooi kan het zijn. Dank je wel, Jan, voor je openhartigheid en je enorm fijne inzet en aanwezigheid!

Nog tijdens dit gesprek worden we onderbroken door een jonge gast die binnenkomt en meteen zijn verhaal doet. Jan zet zijn eigen verhaal opzij, opent zijn oren, houding en hart en is vertrokken.

HET VERHAAL VAN ZOMAAR EEN JONGERE

Terwijl Jan en ik in gesprek zijn, middenin de Jongerenwerking, komt hij binnenwandelen. Zoals elke jongere begroet hij iedereen, met een hand of een vuist. Wat was ook alweer de aanleiding?, geen idee, maar hij begint ons zomaar zijn verhaal te vertellen. Was het omdat Jan net aan mij aan het vertellen was dat hij zelf veel verdriet kende? "Mijn vader en vier van mijn broers zijn gedood door de taliban." Hij maakt een gebaar dat niet mis te verstaan is. Dood. En hij telt op zijn vingers uit: vier broers. Jan en ik stoppen abrupt met ons gesprek en slikken geschokt. We draaien ons naar deze jongen toe, het verhaal is niet te stuiten,

14 jaar geleden mijn vrouw verloor, dacht ik dat mijn verdriet niet normaal was. Maar ik kon het niet -blijven-wegduwen. Het werd zo hevig dat ik mij vrijwillig heb laten opnemen en mensenlief: daar heb ik echte mensen ontmoet! We waren daar met allerlei mensen uit allerlei beroepen en leeftijden en zo ontdekte ik: verdriet en emoties zijn wel normaal! Daar konden we samen lachen, huilen, elkaar steunen. Nu besef ik ook: doordat ik zonder mijn vader ben opgegroeid, heb ik een hart ontwikkeld voor mensen zonder ouder(s). Ik voel ze beter aan en waarschijnlijk vice versa." Ja, dat 'vice versa' is zo mooi in het PSC. Je deelt de pijn van het leven, ook zonder woorden, je voelt het aan bij elkaar, en daar heb je allebei

steun van, als jongere en als vrijwilliger zelf. Zo werkt dat.

Na een zeer moeilijke periode, ook verergerd door die rottige coronatijd waarin veel menselijk contact wegviel, begint Jan zich nu toch echt beter te voelen, rustiger, zinvoller bezig. "Dankzij God", zegt hij erbij. "Ik heb verschillende keren naar God geroepen om hulp en ik heb geleerd: God antwoordt niet hoorbaar, maar achteraf kun je zien dat je kracht gekregen hebt: zie waar ik nu sta.... Niemand mag mij nog uitlachen. Ik voed mijn dochter alleen op, ik volg kung fu, soms Sanda (Chinees boksen), ben steward bij Club Brugge 😊: de mooiste ploeg van het land, ik doe dit vrijwilligerswerk naast mijn job, Nu ben ik mijzelf."

niet te bevatten ook. "Ik heb ook nog twee broertjes van 17 en 15 jaar in Afghanistan en een broertje en zusje in Pakistan. Eva hier helpt mij: ik wil dat ze bij mij in België komen wonen. Als ik daar was gebleven was ik ook al dood. Amerika beschermde ons, maar Amerika ging weg en de taliban zeggen dat wij met Amerika werkten en dan maken ze je dood. Zij maken iedereen dood: journalisten – dood, als je gewoon iets tegen hen zegt – dood. Hier als de politie jou aanhoudt, mag je iets zeggen, hier zijn mensen beleefd, hebben zij respect, hier is het veilig, hier zijn veel goede mensen. Taliban niet, zij maken iedereen dood, meisjes mogen

niet naar school, moeten in boerka, muziek mag niet, niets. Maar jij moet wel veel geld betalen om iets te mogen doen. Hier vraagt de politie geen geld, hier zijn meisjes ook veilig." Wat een andere wereld moet het voor hem zijn. Terwijl hij vertelt, zijn Jan en ik ons ervan bewust: wat heeft deze jongen veel meegemaakt, alles staat vers op zijn netvlies, hij leeft hier dag en nacht mee. Wat hem recht houdt, is zijn inzet om zijn broertje en zusje naar hier te krijgen, en ook hoe anders het leven hier is: veilig, respectvol, en met perspectief. Moge het jou allemaal lukken, jongen. Wij steunen jou erbij zoveel we kunnen.

STADSPREDIKANT PETRA SCHIPPER PRESENT IN 'T STAD

Stadspredikant: het blijft een gekke term die uitleg nodig heeft. Nee, natuurlijk niet de héle stad en natuurlijk niet om te prediken. Het beestje moet een naam hebben en we zijn dankbaar met deze maatschappelijk erkende en structurele mogelijkheid tot volledige vrijstelling voor dit werk. De beschrijving op de Facebookpagina 'Petra in 't Stad' zegt het zo: "Officieel heet dat 'stadspredikant'. In de praktijk betekent dat: altijd onderweg in de stad, tussen plekken, om present te zijn bij mensen in hun lastig leven."

En ook dat woordje 'present' betekent niet zomaar 'aanwezig', zoals het op het eerste gehoor lijkt. Het staat voor waar ons hart klopt in het PSC en als stadspredikant: de presentiebenadering. Daarover meer op p. 40. Als stadspredikant present zijn bij mensen, dat is wezenlijk. Het gebeurt bij wie ook maar op mijn pad komt, via die verschillende plekken van het PSC, op regelmatige basis in het onthaal bij bevriende organisaties en op straat of aan huis. Met wat deze mensen ook maar bezig houdt, op welk moment, op welke manier. In hun lastig leven. Want het gaat vooral om die mensen die lasten te dragen hebben die hun leven tot een

fundamenteel lastig leven maken. Armoede, gevlucht zijn, op de maatschappelijke en/of mentale bodem overleven of daaronder. Geen thuis hebben, niet genoeg te eten, geen of wisselend vertrouwen in anderen en in het systeem. Presentie betekent dan bijvoorbeeld: in alle lastigheid delen, die ook over je eigen hoofd uitgegoten krijgen en dan toch blijven, dan juist erbij blijven. Onvoorwaardelijk, zonder agenda, omdat het om die mens gaat op dat moment. En dus net zo goed ook in de momenten delen van veerkracht en alledaagse moed om door te gaan. Z  present zijn kan alleen maar vanuit liefde, het soort liefde die ons eigen vermogen te boven gaat

en die ons samen geschonken wordt in elke ontmoeting. Daar gebeurt precies wat wij God noemen, die elke mens liefheeft. In elke unieke ontmoeting ervaar ik wat liefde kan betekenen en dat elke mens, net als ik, nood heeft om gezien en gehoord te worden, onvoorwaardelijk geliefd te zijn en geborgenheid te kennen. Wat is het dan mooi om deze presentie te mogen ervaren in de inbedding van het PSC, dat die geborgenheid structureel vorm geeft zoals u elders in dit jaarverslag kunt lezen. Want geborgenheid kan maar als je veilig bent, maatschappelijk een plek krijgt, een deftig dak hebt, op adem mag komen en niet alleen moet zijn als je behoefte hebt aan contact.

Uit de blog van de stadspredikant: Stoel erbij

Als er mij  n ding verschillende keren is opgevallen de laatste tijd, dan is dat dit. Hoe krachtig het werkt om simpelweg een stoel te nemen en bij iemand te komen zitten. En te luisteren naar wat er dan komt. Wat het doet om met dat simpele gebaar te tonen: ik zie je, ik heb tijd en aandacht voor je. Voor jou ja. En zie maar wat je kwijt wilt. Ik ben er. Dat simpele gebaar maakt verhalen los. Deze boodschap zonder woorden: ik loop niet weg, ik ben niet gejaagd, ik vind jou belangrijk. We zeggen wel 's: "Het staat precies op mijn voorhoofd geschreven, dat je met je levensverhaal kunt komen." Ja, soms is dat zo. En wat een nood is daaraan: met je verhaal kunnen komen. Zomaar. Gewoon, omdat er ruimte en plek en aandacht voor is. Om je even niet alleen te voelen ermee. Hoe heftig de pijn ook is, hoe zwaar je moeheid, hoe onsamenhangend alles wat je zegt. Of hoe moeilijk het eruit komt, omdat je niet gewoon bent dat iemand naar je luistert.

Hoe het me opgevallen is? Van die stoel erbij? Wel, door het te doen. Dat zit niet in mijn aard, om eerlijk te zijn. Ik denk dat ik eigenlijk nogal verlegen ben. Snel bang om mij op te dringen, want als ik iets haat, is het opdringerigheid. Of de indruk daarvan zelfs. Maar je kunt ook te weinig aanwezig zijn daardoor. Ik merk gewoon hoeveel nood er is aan beluisterd worden. Dus, ik met mijn stoel. Mijn tijd, mijn liefde, mijn aandacht. En manman, wat een verhalen! Ijzingwekkend soms. Pure trauma's. Scheurende stress. Ja, ook bij jonge mensen. Zeg nooit dat de jeugd zorgeloos is. En veel stil verdriet. Ook bij mensen van wie je het niet meteen verwacht. Zogezegde sterke mensen, die er altijd zijn voor anderen, die "alles mee hebben". Jaja. Pas op. Maar er zijn ook zalige verhalen, veerkracht, humor. Ook goud waard. Of het zin heeft, luisteren? Gewoon erbij komen zitten? Er moet toch ook actie uit volgen?, vroeg iemand mij vandaag nog over mijn werk. Ja, dat kan. Maar mijn focus ligt daar niet, en als je zo ongefocust luistert, komt er meer uit dan je met je actiegerichtheid ooit kunt verhelpen. Je zou de bal mislaan als je te snel in actie schiet.

Lang leve die stoel erbij.

Het werk is enorm afwisselend en omvat veel. Schematisch uitgedrukt kun je 3 lagen onderscheiden:

- basiswerk: presentiebeoefening bij mensen in lastige situaties
- ondersteuning: van vrijwilligers, stagiairs, medewerkers, kerkelijk geëngageerden
- netwerken: verbindingen warm houden en nieuwe leggen met en tussen partners.

Voor dit jaarverslag had ik een opsomming gemaakt van wat dit allemaal concreet betekende, maar dat werd een half boek. 😊 Toch nieuwsgierig? Vraag 'm gerust op. Alle belangstelling is fijn.

Ik mag dit werk nu vijf jaar doen (sinds februari 2018). Dan blik je al 's terug. Het begint duidelijk te worden dat de stadspredikant in Antwerpen een gekende en gerespecteerde partner en aanspreekpersoon is. Superfijn! Ik begrijp daaruit dat in de sociale sector en middenveld 'religieuze inspiratie' geen taboe hoeft te zijn, maar een boeiende insteek kan bieden. Dat we met dit werk, met gelijkgezinde partners, kunnen belichamen dat die inspiratie juist voor warmte, solidariteit, de 'extra mijl' kan zorgen, waar de officiële sociale sector begrensd is en wordt, terwijl de nood en het gemis daaraan almaar groter en problematischer lijkt te worden. Mensen zijn meer dan cliënten, meer dan hun problemen of gedrag. Allerlei maatregelen vanuit de politiek en de harde economische sector (huisvesting bijvoorbeeld) en de beeldvorming en het discours in de media en in de mainstream beleving over mensen in de knel verharderen tegelijkertijd. Bezorgd kijken we dan ook uit naar de verkiezingen in 2024: zullen die harde stemmen het winnen? Of kunnen al die mensen die hunkeren naar menselijkheid hun stemmen die daarvoor gaan, voldoende bundelen over eigen belangen heen? Want met een solidaire, warme, rechtvaardige samenleving zijn we allemaal gebaat.

Ik blik dus ook vooruit, gesterkt in die droom. Voortbouwend op de bekendheid met mijn werk, die ik blijf warm houden in mijn vele contacten, ga ik mij de komende tijd vooral focussen op het bekender maken van en vormingen geven in de presentiebenadering. Na het eerste netwerken nu bouwen aan de inhoudelijke inspiratie.

Petra Schipper,
stadspredikant

Uit de blog van de stadspredikant: Geloof in wat we doen

Wat drijft jullie? Hoe religieus zijn jullie? Wat betekent dat "protestants" in jullie naam PSC? Wat maakt jullie anders dan andere organisaties? Wat betekent dat voor mensen die bij jullie komen?

Twee studenten van de unief op bezoek. Soligion brengt hen tot ons: onderzoek naar religieus geïnspireerde sociale initiatieven (vandaar so-ligion): waarin zit die religieuze inspiratie en hoe komt die tot uiting in de praktijk? Medewerkers, "gebruikers", vrijwilligers - ervaren die dat verschillend? Dat zou natuurlijk zomaar kunnen: je kunt veel goed bedoelen, maar hoe werkt het?

Het wordt een lang gesprek, de studenten stellen grondige vragen. Eerst met mij, dan met een oudere jongere; hij is zowel "gebruiker" als "vrijwilliger": hij weet wat het is om daar als jongere binnen te stappen en nu is hij een soort oudere broer voor de jongere gasten. Onafhankelijk van elkaar vertellen we elk in onze eigen woorden over die "P" van het PSC. Ik ben dominee, hij is een jonge moslim. Maar onze verhalen klinken gelijklopend. Kort samengevat: niet veel religieuze woorden maar vooral daden. Geen liefdadigheid maar gelijkwaardigheid. Geen empowerment maar recht. Geen agenda maar een liefdevol welkom en een veilig tweede thuis.

Tijdens het gesprek wordt het warmer in de kamer: "wat is dit mooi", zeggen de studenten. "Nu voelen we weer waarvoor we deze studie doen." Zo werkt liefde. En volgens de jongere is dat wat geloof is.

HET PSC EN PRESENTIE

WAAR ONS HART KLOPT EN WAT ONS VERBINDT

Onze organisatie is als een breed vertakte boom. Als je alleen de takken ziet, kun je er misschien niet echt verband tussen zien: een vereniging van senioren met armoede-ervaring, onze werking voor jongeren op de vlucht zonder familie in België, de huisvesting voor gevluchte gezinnen, co-housing voor mensen op leeftijd met een krappe beurs, en dan nog die stadspredikant die daar tussen fietst en ook nog op andere plekken wekelijks aanwezig is, èn daarbij onze organisatiestructuur waarin heel verschillende mensen van heel verschillende achtergronden en inzichten een eigen plek hebben – wat is het PSC eigenlijk? Waarvoor staat het, wat is onze drive en inspiratie? Waar klopt ons hart, waarin vinden we elkaar en hoe zijn we met hetzelfde bezig? Waar is het ons om te doen in dat alles?

Awel, het kadert allemaal in onze presentiebenadering. Uiteraard houdt die inmiddels breed gekende benadering veel meer in dan 'er zijn', present zijn, wat je kunt aftekenen op een aanwezigheidslijst. Presentie als benadering, als levenshouding, dat vergt ons hele hebben en houden, hart en ziel. Want: *'Presentie is een relationele manier van mensen benaderen. Als je wilt weten wat het goede voor iemand is, dan moet je eerst mét iemand zijn voordat je er vóór iemand kunt zijn. Met andere woorden: je moet met aandacht en toewijding een relatie opbouwen omdat je dan pas leert begrijpen waar het voor hem of haar echt over gaat. Als je dat langzaam leert, dan ga je ook zien wie je voor de ander kunt zijn en wat je zou kunnen doen of wat je juist moet laten.'*¹

Dat is bij ons geen dode letter maar al decennialang onze dagelijkse manier van zijn en doen. Vanuit onze noodhulp in het begin werd al snel duidelijk dat nood juist vraagt,

niet om liefdadigheid maar om relatie, niet om goedbedoelde hulpacties maar om openheid, vertrouwen, veiligheid, trouw en bondgenootschap. Met als consequentie van al dat present zijn ook het samen present stellen: in de samenleving, bij beleidsmakers, in de kerken en waar we ook maar kans zien. Opkomen voor menswaardigheid en rechten, maar niet vanuit eigen militantisme, maar zoals mensen in hun ervaringen van armoede en gevlucht-zijn dat zelf aangeven. Al in de volle 45 jaar van ons bestaan zijn het al die mensen op ons pad die ons bijsturen en scherp houden. Daarom zijn we net blij dat we verschillend zijn in alle geledingen van onze organisatie. Want juist dat zet ons altijd aan het denken, dat verrijkt en houdt creatief. Het PSC is dan ook gekend als creatieve organisatie, met lef om *out of the box* met mensen om te gaan en initiatieven te realiseren, initiatieven die inspirerend willen zijn op bredere schaal om zo samen aan een structureel andere samenleving te werken.

De presentiebenadering is dus niet bepaald iets vaags voor *softies*, het betekent volle inzet. Dat kun je zien als je ons allemaal bezig ziet. Dat gebeurt allemaal niet zomaar uit idealisme of workaholisme, maar uit liefde en volle goesting, omdat het uit onze omgang met mensen in de knel duidelijk wordt dat er nog veel te doen is. En dat er veel mogelijk is, met creativiteit, liefde en lef. Zo worden die brede takken gedragen door één stam met stevige wortels en levende sappen uit de voedingsbodem van de praktijk van elke dag en vanuit de bredere inspiratie dat leven maar echt leven is waar mensen allemaal tot hun recht en tot bloei komen, in verbondenheid met elkaar.

Dat besef, die visie en die praktijk vinden woorden in wat de presentiebenadering heet. Zij kreeg woorden, werd in theoretische begrippen gegoten door professor Andries Baart toen hij bestudeerde wat buurtpastores in 'achterstandswijken' deden

en hoe dat aansloeg bij de mensen daar. Wat deed er deugd en waarom en hoe? Waar komt het op aan? Theorie van de praktijk dus. Die theorie werd dan weer onderbouwd vanuit theologie en andere wetenschappen. Of sterker nog: die wierp zelfs een ander licht op theologie en menswetenschappen, en op pastorale en sociale praktijk. Ze doet ons anders kijken naar onszelf, aannames, mensbeeld, wereldbeeld, geloof, leven. Ze betekent een paradigmashift. Van 'werken voor mensen' naar 'zijn met mensen'. Een shift die aan werkers en mensen op hun pad

al doende een *Aha-Erlebnis* en zin geeft. Ze sterkt mensen in wat 'klopt'. Zo vond en vindt deze benadering ingang in allerlei sectoren waar je mensen in de knel tegenkomt.

Ook in Vlaanderen. Inmiddels maakt de stadspredikant deel uit van de Werkgroep Presentie van bisdom Antwerpen (voor presentiebenadering in en vanuit de kerken) en van Werkgroep Presentie Vlaanderen (voor presentiebenadering in zorg, psychiatrie, straathoekwerk, pastoraat, opleidingen, ...). Het PSC reikte ook al twee keer de Ina Koeman

Presentieprijs uit, eerst in 2018 aan Ina Koeman en in de tweede editie in 2022 aan Lut Bresseleers en Annemie Luyten, als vrijwilliger en als professional volop presentiebeoefenaars. Ook bracht in 2023 de Werkgroep Presentie van het bisdom het praktijkgeïnspireerd boek uit: *'Presentie: Samen mens worden'*², dat breed gemaakt wordt. Als je wil weten wat het is en hoe het werkt in Vlaanderen is dit boekje een aanrader! Het bevat ook een interview met onze stadspredikant.

We zouden zoveel kunnen vertellen, maar lees vooral dit jaarverslag maar en voel dit presentiehart kloppen in alles:

- Open Huis van senioren in armoede vindt zijn voedingsbodem in de inspraak en inzet van onze mensen zelf: hun ervaringen, hun bevindingen, hun pleidooien voor recht om gezien te worden en hun vrijwillige inzet om samen sterker te staan. In alles wat we doen, maar expliciet in de maandelijkse Open Huis Raad, Werkgroep Verzet-je, Dossier Eenzaamheid en de vormingen daarrond, Bijbelbabbel, Telefoonbezoekje en andere vrijwilligersgroepen.
- In de Jongerenwerking zie je letterlijk dat je er zomaar kunt binnenwandelen zonder afspraak, dat daar plekken zijn om samen of alleen te chillen en de kat uit de boom te kijken, dat de medewerkers rond een tafel in die inloopruimte zitten en altijd aanspreekbaar zijn voor welke vraag of babbel dan ook, dat je ook vertrouwelijk kunt praten in gespreksruimtes, dat er gespeeld, gedanst, gesport, gelachen en gehuild kan worden en dat de diverse groepsactiviteiten zo versterkend zijn dat verscheidene jongeren zelf vrijwilliger of monitor worden voor andere jongeren, of gewoon een grote broer of zus.
- In de Woonterp is er op het gelijkvloers de ruimte voor vrijwilligers en bewoners om aanspreekbaar te zijn, om samen die moeilijke papieren in te vullen of gewoon hun hart te luchten.
- Senioren Thuis is gestoeld op de inspraak van senioren met krappe beurs, die vertelden hoe dit gegeven voor hen zou werken, en het co-housen zelf wordt ook warmgehouden door vrijwilligers en de begeleiding van Bart.

Zo zie je dat we niet bezig zijn met "helpen" van achter een bureau, of met droogweg huisvesten als een huisbaas, maar met thuisplekken creëren met de mensen die er zijn, plekken waar je jezelf kunt zijn en jezelf kunt geven. Want dat is samen mens worden.

Daar draait het om in presentie.

¹ <https://www.presentie.nl/algemeen/wat-is-presentie/>

² Rita Boeren, Ina Koeman, Chris Smits: *Presentie: Samen mens worden*, uitg. Halewijn, nog altijd verkrijgbaar aan €8.

Uit de blog van de stadspredikant: Present

Wat is het grootste cadeau dat we iemand kunnen geven? Volgens inspiratietekstjes op sociale media: tijd. Volgens ervaring als het leven niet vanzelf spreekt: aandacht. En dat hoort bij elkaar. Tijd en aandacht. The biggest present is being present.

Presentie is ons ding, zeggen wij zelfs. En dan proberen we te vertellen wat we daarmee bedoelen. Met veel mooie woorden: er zijn, luisteren, liefdevolle toewending, aandacht, trouw, deugd doen, ... Je moet daar precies een halve heilige voor zijn om dat te kunnen. Natuurlijk, er zijn grenzen, je moet voor jezelf zorgen, maar toch. Het allermooiste is toch die liefdevolle aandacht. Een goed gesprek.

Maar ... zo'n goed gesprek is een zeldzaamheid. Daar is heel wat bij nodig. Koffie, of thee. Een deurmat, een kapstok, een kwinkslag, gezever, koetjes en kalfjes. Aftasten, een vuistje, uittesten, mogen zwijgen en opgesloten zitten in jezelf. Samen afwassen, patatten schillen, brood delen, iets lekkers. Elkaar voor de twintigste keer tegenkomen. Een onnozele aanleiding. Een verwarmde ruimte. Bakstenen, geld, volk. Kortom: helemaal niet zoveel hoogdravends, juist niet. Hoe gewoner hoe echter en dus menselijker.

Ik breek een lans voor de koffieschenkers en afwassers onder ons. De poets- en klusmensen. De kosteren en de buschauffeurs. De mensen van het gewone, die je met hun ogen en handen laten ervaren dat ze present zijn. They are the biggest present. Mocht je daar iets mee willen.

Foto: uit de oude PSC-doos (Vrouwenwerking 2007), dus vergeef ons de slechte fotokwaliteit, maar zeg nu zelf... hoe mooi!

COMMISSIE STADSPREDIKANT

KLANKBORD

VOORZITTER MARC VERTELT

'Godzijdank worden er vandaag hier en daar stallen omgebouwd tot herbergen om met de ongeherbergden te leren wat echte herbergzaamheid is. Warmte waar pijn mag zijn. En waar een betekenisvol stilzwijgen, een blik van "ik heb je gehoord, ik zie je", een hand op de arm, een zachte knuffel als het mag, belangrijker zijn dan die heerlijke soep en taart. Eventjes de warmte die ons tot mensen maakt. En die er elke dag blijft, zodat zo'n herberg zelfs een beetje thuis kan worden.'

Zomaar enkele zinnen uit een blog van stadspredikant ds. Petra Schipper, te lezen op de PSC-website. Zinnen die mooi samenvatten waar het in haar werk en dat van het PSC om draait: een warme plek aanbieden aan thuislozen, aan wie eenzaam is of op de vlucht, 'present' zijn in en vooral ook buiten de kerk.

De Commissie Stadspredikant is het overlegorgaan tussen de ondersteunende Antwerpse kerken en Petra. Noem het een klankbord in beide richtingen dat gemiddeld om de twee maanden bijeenkomt voor overleg en ondersteuning. De commissie bestaat uit de stadspredikant samen met telkens één vertegenwoordiger van de kerkgemeenten Antwerpen Noord, Oost, Zuid, en vertegenwoordigers van Boechout, Brasschaat en DEGPA (Deutschsprachige Evangelische Gemeinde Provinz Antwerpen). In 2023 vergaderden we vijf maal, met daarnaast een diaconaal ontbijt in oktober, en een gesprek met ds. Edwin Delen als verantwoordelijke Ambten binnen VPKB.

Begin 2023 namen we afscheid van Sonja van Santen als

voorzitter van de commissie, functie die zij jarenlang met veel zorg behartigd heeft. Afgelopen jaar werd zij achtereenvolgens door Willemijn en Jukka Koivunen, later door Marije Huiting vervangen als vertegenwoordiger voor de Christusgemeente.

Tijdens de eerste bijeenkomst van 2023 lag de vraag voor: wat moet het werk van een stadspredikant vooral inhouden? Woorden die naar voor kwamen: verbinding kerk en samenleving, protestantse stem in de stad, presentie, communicator in- en extern. Het feit dat de stadspredikant niet verbonden is aan één bepaalde kerkgemeenschap, geeft haar ook de ruimte om dit zo breed mogelijk in te vullen. Om dit te illustreren, een lijstje met enkele van haar werkzaamheden: 't Vlot, ontvangst groepen buitenlandse studenten, Woonterp, vorming Motief, boek Presentie, begeleiding stadspredikant Gent, PSC Jongerenwerking, stagebegeleiding studenten hogeschool, proponent Bernd Hirschfeldt, daklozentelling Antwerpen, lezing Belief in Solidarity, gastpredikant in kerken, ...

Om als commissie ook de verbinding stadspredikant – kerkgemeenschappen warm te houden, organiseerden we in oktober voor de derde keer een diaconaal ontbijt: in een ongedwongen sfeer mét ontbijt samenkomen om bij te praten en na te denken over diaconaal kerk-zijn. Dit initiatief is een aanbod van de commissie aan iedereen die diaconaal actief of geïnteresseerd is binnen de verschillende kerkgemeenschappen. In november vond een boeiend overleg plaats met de Verantwoordelijke Ambten van VPKB, ds. Edwin Delen. Het was een kans voor zowel Petra zelf als voor de commissieleden om het belang van haar werk binnen VPKB te onderstrepen.

Tot slot nog een citaat uit Petra's blog: *'Weer valt me op hoe eenvoudig het kan zijn. Ontmoeting. Verbinding. Als je je veilig voelt. Als er tijd is en ruimte. En hoe mooi dat kan zijn.'* Ook in 2024 proberen we dat als Commissie Stadspredikant met Petra waar te maken.

Marc Stevens,
voorzitter commissie

STAGIAIR BERND HIRSCHFELDT

PRESENTIE LEREN

Vanaf oktober 2023 was ik voor een half jaar proponent (stage theologie) in Antwerpen en liep ik vooral mee met de stadspredikant van Antwerpen, ds. Petra Schipper.

Het accent binnen mijn proponentenschap lag op bijzonder pastoraat, vooral omdat ik aan de protestantse theologiefaculteit FPTR afstudeerde op de zogenaamde 'nieuwe vormen van kerkzijn', waaronder ook het stadspredikantschap valt. Het was dus voor mij heel interessant om dit in de praktijk te ervaren en mee te lopen.

Op deze manier kwam ik ook aanraking met het PSC Antwerpen. Ik was aanwezig in de Jongerenwerking, waar alleenstaande gevluchte jongeren kunnen aankloppen met vragen en problemen, maar ook gewoon een tas thee kunnen komen drinken, met elkaar spreken, samen zijn. In gesprek gaven ze me een inkijkje in hun leven. Het werd me duidelijk hoe deze jongeren met alle inzet probeerden wat van hun (nieuwe) leven te maken, door opleidingen gaan volgen, een plek zoeken om te wonen, contacten te leggen. Ik vond het mooi om te horen hoe ze vertellen van hun leven in een volkomen vreemd land en vreemde cultuur. Daarbij was er natuurlijk ook verdriet, frustratie, de gang langs bureaucratische instanties en het gemis van familie en vrienden die vaak ver weg waren. Anderzijds zag ik de solidariteit tussen de jongeren, de vriendschappen die ontstonden, en het was mooi om te zien hoe ze ook elkaar bijstonden. De hoop en veerkracht van deze jonge mensen zal me altijd bij blijven.

Ook de ervaring in het onthaal van BZN Filet Divers was inspirerend. Daar gaat het

niet alleen om het winkelen bij de sociale kruidenier, maar ook om het met elkaar koffie drinken en in gesprek te komen en in mijn geval vooral ook: luisteren. Ik was er soms wel eens van ondersteboven van, wat mensen meegemaakt hadden, soms op de vlucht voor geweld of autoriteiten of andere problemen; dat gaat je niet in je kouwe kleren zitten.

Daarnaast ging ik met Petra wekelijks naar 't Vlot om daar te helpen bij de daklozenwerking. Hoewel er materiële hulp geboden wordt, ook soep en brood wordt uitgedeeld, koffie en thee wordt geschonken, ligt ook daar de nadruk vooral op luisteren, spreken, contact maken. Petra hanteert ook hierbij, net als op andere plekken, de presentiebenadering. Het is een benadering, geen echte methode, want hoe presentie in de praktijk wordt toegepast hangt af van het moment en van het contact met de mensen. Een deel ervan is 'exposure'; je onderdompelen in de wereld van de ander, om iets beter te begrijpen wat zijn of haar leefwereld uitmaakt. Daarnaast vooral: aandachtig zijn, goed luisteren, zonder oordeel,

een ander als volwaardig mens zien, ongeacht zijn of haar omstandigheden.

In de praktijk probeerde ik ook deze benadering toe te passen en dat bleek heel wat minder gemakkelijk dan ik dacht. Erover lezen en schrijven is gemakkelijker ... De benadering vergt een kalme discipline, 'alleen maar' bij mensen aanwezig zijn en zitten en luisteren. Als ze al wat willen zeggen. Bij mensen die meer in de marge van de samenleving leven, leeft vaak enig wantrouwen jegens hen die niet tot hun wereld behoren, en dat is begrijpelijk. Zij zijn te vaak slecht behandeld, ook door hulpverleners en instanties, te weinig als mens gezien, teveel als 'geval' behandeld. Het leek me belangrijk om ook voor dat wantrouwen respect op te brengen. Daarnaast moest ik de neiging om hulp te bieden loslaten. Ik denk zo in termen van 'doen', dat ik wel eens vergeet dat samen 'zijn' soms veel beter en helender is. Veel van de problemen die mensen op straat ervaren zijn ook helemaal niet op te lossen, of moeten door professionele instanties worden opgepakt. Week na week merkte ik dat het contact maken via

presentie beter ging en er iets ontdooide tussen de vaste bezoekers in 't Vlot en mij. Dat was fijn om mee te maken. Het viel mij overigens elke week opnieuw op dat deze mensen zoveel meer zijn dan hun problemen. Ze hebben tal van talenten, sommigen zitten vol filosofische inzichten, anderen hebben een onverwoestbaar doorzettingsvermogen, een gevoel voor humor of een groot muzikaal talent.

Nog een hoogtepunt in mijn proponentenschap was voor mij de Bijbelbabbel die vanuit het PSC georganiseerd wordt. Een diverse groep komt daar bijeen, mooie mensen, allemaal gepokt en gemazeld door het leven. Niet speciaal allemaal religieus, maar dat maakt het juist interessant. En meer dan in sommige andere bijbelstudiegroepen die ik vroeger wel eens leidde, wisten zij heel goed wat ze met een bijbeltekst konden aanvangen. Voor hen is het nooit verheven religie, een ver-van-mijn-bed-show. Zelfs in de meer obscure

bijbelpassages zien zij concrete verhalen over het leven zelf. Goudeerlijk en kritisch gingen ze steeds in op wat deze verhalen uit de Bijbel ons nu te vertellen kunnen hebben, daarbij puttend uit eigen ervaringen. De wijsheid die dan zomaar opeens naar boven kwam, was prachtig.

Tenslotte waren de congressen en studiedagen eveneens leerrijk en boeiend om mee naar toe te gaan. Ik denk dan speciaal aan een dag waar ook het PSC aan bijdroeg, een studiedag over armoede en eenzaamheid in de regio Antwerpen. Met name de voordrachten van ervaringsdeskundigen maakte grote indruk. Hoe zij ooit in de armoede beland waren, door omstandigheden. Over hun jarenlange strijd om het hoofd boven water te houden, voor het gezin te zorgen. Over het gevecht met de bureaucratie. En over hoe sommigen daarin vaak getekend, maar soms veel sterker uitkwamen. Het viel me daarbij op hoezeer onze maatschappij afhangt van geld uitgeven, zelfs aan

het eenvoudigweg contact met anderen maken hangt een prijskaartje. Ook deze congressen maakte me duidelijk hoe waardevol de nieuwe vormen van kerkzijn zijn, het werk van de stadspredikant en van het PSC. Zij maken immers plekken mogelijk waar mensen hun verhaal kwijt kunnen, zich kunnen warmen, een praatje kunnen maken, zichzelf mogen zijn, met alle plus- en minpunten. Waar ze concreet om hulp kunnen vragen, in alle gevallen weer als mens gezien worden. Dat werkt niet alleen richting hen, maar ook richting mij en ik vermoed richting alle medewerkers en de stadspredikant zelf.

Daarom kan ik nu terugkijkend alleen maar zeggen dat het een heel indrukwekkend leerproces was, waarvan ik zeker veel in mijn toekomstig werk als predikant zal meenemen. Een heel verrijkende ervaring.

**Bernd Hirschfeldt,
stagiair theologie**

STADSPREDIKANT HELEEN RANSIJN IN GENT

INLEIDEND WOORDJE VAN KOEN KINSBERGEN:

Het PSC werd gevraagd om de werking van de stadspredikant in Gent op te starten. Geïnspireerd door de jarenlange werking van het PSC met onze stadspredikant namen wij deze uitdaging op, en waarachtig, uit bijgaand verslag kunt u al lezen dat het werk in Gent zich al echt ontwikkeld heeft. Het vuurtje van vernieuwend kerk zijn, onder de noemer van de stadspredikant, breidt uit. Wordt vervolgd ...

RUIM EEN JAAR STADSPREDIKANTSCHAP IN GENT

Verkenning en contacten

In het eerste halfjaar ben ik vooral bezig geweest met het leggen van contacten, het kennismaken met organisaties in het Gentse maatschappelijk middenveld en sommige stadsdiensten, en vooral ook het kennismaken met mensen die daarbij betrokken zijn. Dit heeft onder andere geleid tot een hechte samenwerking met het KRAS-netwerk¹ en regelmatige contacten met het stedelijk straathoekwerk. Via verschillende straathoekwerkers raakte ik ook betrokken bij Straatwijs, de Gentse straatkrant, en de 'Gantoise Plantrekkers', een voetbalclub voor daklozen en ex-daklozen. Veel contacten gaan via-via, zo blijkt in de praktijk, en de 'kennismakingsfase' is eigenlijk een doorlopende aangelegenheid. Naast dit verkenningswerk ben ik ook begin 2023 voor een dag per week als aalmoezenier gaan werken in de Gentse gevangenis de Nieuwe Wandeling.

Klankbordgroep

Van het begin af aan heb ik gezegd dat ik in mijn begeleidingsgroep - onder welke naam die ook zou functioneren - ook mensen uit de Gentse sociale sector wilde betrekken. Ik ben dan ook nog steeds heel blij met de betrokkenheid van Johan Witters van KRAS en van Bart Guillemin van het stedelijk straathoekwerk. De klankbordgroep is in het vroege voorjaar van 2023 van stapel gelopen, in eerste instantie met vier leden; naast Johan en Bart waren dat Petra Schipper en Thamar Blokland vanuit het PSC Antwerpen. Na de zomervakantie zijn hier ook twee mensen bij gekomen vanuit de Gentse VPKB-kerken: Martine De Jonge vanuit de Brabantdam-kerk en Veronica Brunswijk vanuit de Rabotkerk. Ik ben bijzonder blij met deze groep, die met mij meedenkt en ook op andere manieren een steun in de rug is.

Pastorale aanwezigheid / Outreach

Sinds eind maart 2023 heb ik onder andere via De Fontein (Bloemekenswijk) de nodige mensen uit de 'straatscene' leren kennen. De overlap tussen de Fontein, de Gantoise Plantrekkers, 'gewoon' op straat en het gevangenispastoraat wordt ook steeds groter naarmate ik meer straatbewoners leer kennen. Ik heb inmiddels de 'hotspots' van straatbewoners redelijk in beeld, zoals het pleintje en parkje bij de Sint-Niklaaskerk, het Zuidstation en het station Sint-Pieters. In januari 2023 ben ik een weblog begonnen om mijn ervaringen en reflecties als stadspredikant en straatpastor met 'de buitenwereld' te delen. De bijdragen op dit weblog worden ook via social media gedeeld en hier wordt vaak positief op gereageerd.

Bevestigingsviering

Door allerlei oorzaken duurde het bijna een jaar vóór mijn bevestigingsviering plaats kon vinden op 8 oktober. Dit werd een zeer feestelijke viering met medewerking van mensen van beide Gentse VPKB-kerken, maar ook daarbuiten. De bevestiging zelf werd geleid door districtsvoorzitter Christian Bultinck en de Antwerpse stadspredikant Petra Schipper.

Kerkelijke contacten (VPKB en daarbuiten)

Met beide Gentse VPKB-gemeenten heb ik een goede werkrelatie op kunnen bouwen. Regelmatig ga ik voor in beide kerken, waarbij vanzelfsprekend ook mijn werk als stadspredikant/straatpastor ter sprake komt. Ik beschouw dit als een belangrijk aspect van mijn werk, om de ervaringen die ik opdoe ook weer 'de kerk in te brengen'. Ook de persoonlijke contacten met beide collega-predikanten zijn goed.

Binnen het district Oost en West-Vlaanderen van de VPKB, waarin alle VPKB-gemeenten van de provincies Oost- en West-Vlaanderen verenigd zijn, is het voorstel gedaan dat ik in het laatste kwartaal van 2023 en in het jaar 2024 in verschillende gemeenten voorga zodat men mij en mijn werk ook elders in het district kan leren kennen. Hiervoor zijn al verschillende afspraken gemaakt en de eerste paar gastpreekbeurten van deze reeks hebben ook al daadwerkelijk plaatsgevonden.

De (oecumenische) kerkelijke contacten buiten de VPKB zijn in dit eerste jaar goed op gang gekomen. Dit is voor een belangrijk deel binnen het verband van KRAS gebeurd. Maar ook met het dekenaat Gent zijn de betrekkingen hartelijk.

**Heleen Ransijn,
stadspredikant Gent**

¹ KRAS is een Gents netwerk van 18 armoedeverenigingen. Samen met mensen in armoedesituaties komen een 600-tal vrijwilligers op voor hun rechten en menswaardigheid.

BURKINA FASO

KIP EN EI...

...EN ZOVEEL MEER

'Out of the box' denken. Dat is waar het PSC voor staat. 'Kip en ei'.

Migratie gebeurt 'naar hier', 'van ginder', met reden. Daarom willen we óók werken aan 'ginder': daar levensomstandigheden zo verbeteren dat migratie niet meer nodig is.

Burkina Faso is het armste land van Afrika en wordt bovendien al jaren geteisterd door toenemend geweld, extremisme en klimaatellende. Toch leven er mensen met een enorme veerkracht en vindingrijkheid. Met hen gingen we een partnerschap aan. We kozen voor een strategisch project van eerlijke kweek en handel in proteïnebron kippenvlees. En we noemen het 'Kip & Ei'. Inmiddels is het uitgegroeid tot 'Zoveel meer!' En het blijft groeien, tegen de storm van tegenslagen en problemen in. Samen in de storm! Een update over 2023.

Het jaar begon veelbelovend, met een enorme aardappelkweek en begin van een prachtige oogst. Aardappels kweken vergt tot een vijfde van de hoeveelheid water ten opzichte van rijst en dat leek in dat land in de Sahel een goed idee. Maar helaas ... tot ieders ontsteltenis liepen de temperaturen in de bodem als gevolg van de klimaatopwarming zo extreem hoog op (42°C in de grond!), dat de rest van de gigantische oogst faliekant mislukte. Zelfs daar nog nooit meegemaakt. Een harde reality check, dat de klimaatcrisis gene zever is, maar landen in het Zuiden rechtstreeks en het hardste treft. Daar begint elke aardappelexpert of hardwerkende boer niks tegen. Gelukkig ontvingen we op onze noodkreet een zeer royale gift die het ons op dat moment mogelijk maakte om het team van het project uit te betalen, want dat dat moet gebeuren staat voor ons buiten kijf. Het leven van 10 eigen werknemers en meer dan 100 boerenfamilies is afhankelijk van deze activiteit; er bestaat daar geen sociaal vangnet zoals hier.

Verder hadden we in mei pech met een levering van eieren, die onderweg onvoldoende gekoeld opgeslagen bleken te zijn. Import van eieren om in Burkina uit te broeden tot kippen blijft een kwetsbare schakel. We hebben nog altijd het doel om in Burkina zelf een broeierij op te starten en daar fondsen voor te vinden.

Wat goed dat we de 9 waterbronnen wel hebben! Die voorzien nog altijd 90.000 Burkinese in levensnoodzakelijk en kwalitatief water. Ook de tomaten- en de ajuinenkweek doen het goed. We hebben uiteindelijk 145 ha grond, waarvan trouwens tot 15 ha door vrouwencoöperaties verbouwd worden.

En wat nu in het vat zit voor 2024 – en met dat blijde vooruitzicht sloten we 2023 toch vol nieuwe moed af: het project van agrovoltaïcs. Begin 2024 worden de invertoren en zonnepanelen die kant op verscheept. Je moet inventief blijven en van ellende nieuwe kansen weten te verzinnen en te realiseren.

Agrovoltaïcs, wat is dat?

Bij ons verlopen veel groencertificaten van zonnestroominstallaties, terwijl ze nog prima werken. De idee is dan om die vrijgekomen panelen te hergebruiken in Burkina Faso. We krijgen die gewoon. We zullen ze ginder op zo'n 4 m hoog installeren op rijen. Uiteraard met lokale tewerkstelling. Met panelen op 4 m hoogte is het mogelijk om er met een kleine tractor onderdoor te werken. De schermen zullen schaduw werpen en daarmee de temperatuur op de grond naar beneden halen zodat telen er weer mogelijk wordt.

Het 'agrovoltaïcs'-plan wil op korte termijn 9 installaties van elk zo'n 50 kilowatt uitzetten. Als dat succesvol blijkt, gaan we opschalen naar een duizendtal sites, goed voor een 50 megawatt.

De elektriciteitsproductie van heel Burkina Faso wordt vandaag op een 300 megawatt berekend. Vaak loopt het net op dieselgestookte scheepsmotoren. Overdag wordt het energienet vooral bevroegd door aircosystemen. Zonne-installaties kunnen de vraagpiek overdag helpen opvangen. We hebben contacten met de lokale netbeheerder.

Cruciaal in dit alles is onze visie en werkwijze: de lokale partners, waarmee we al zes jaar werken, zijn technisch onderlegd en betrouwbaar. Zij hebben de know-how die daar nodig is. Er zit dus geen greintje 'liefdadigheid' of 'ontwikkelingswerk' aan. De mensen daar hebben de regie. Dat is er de sterkte van. Zo blijven we erg blij met dit project. Het PSC in Burkina Faso begon er klein,

met de hulp van donoren en vrijwilligheid. En zie nu: de kuikenbroeierij, de vrouwencoöperaties, de bronnen, de irrigatie, groentenkweek, zonne-energie, ... De lokale mensen worden betaald met lokale salarissen. Rendement is noodzakelijk voor de duurzaamheid ervan, maar is niet de kernmotivatie. Mensen naar autonomie begeleiden is dat wel.

Over ons initiatief met agrovoltaïcs verscheen op 14 december dit artikel notabene in Engineeringnet: <https://engineeringnet.be/nl/nieuws/item/22332/agrovoltaics-in-afrika-met-onze-recup-zonnepanelen>.

Koen Kinsbergen,
uw voorzitter

ONZE PARTNERS

SAMEN IN DE STORM

Samen in de storm. Present zijn en present stellen. Dat kunnen we niet alleen, we willen dat ook helemaal niet langs elkaar doen. Er was ook dit jaar weer veel moois te ervaren, te leren en te verwezenlijken met en dankzij elkaar.

De vrijwilligerswerkingen van PSC en Bond Zonder Naam – Filet Divers zijn bestuurlijk, organisatorisch en inhoudelijk met elkaar verbonden. De stadspredikant draait wekelijks mee in het onthaal van de sociale kruidenier, afwisselend op maandag- en op woensdagmorgen, met zo'n 50 klanten per dagdeel. Zij zet zich er wekelijks in met presentie, ondersteuning van de vrijwilligers en ook met vormingen rond presentie.

't Vlot praktiseert presentie bij dak- en thuislozen, met koffie, thee, goede soep en ander lekkers en in vrije gesprekken; in de Heilig-Hartkerk, een ruimtebiedende en zinversterkende plek waar bezoekers blij mee zijn. Ook daar is de stadspredikant wekelijks present, en verder ook betrokken bij herdenking van overleden dak- en thuislozen en bij de (voorbereiding van de) meerdaagse in de abdij van Averbode.

Met De Loodsen zijn we al decennialang goede vrienden, zielsverwant in de presentiebenadering voor mensen in precare situaties. De stadspredikant neemt zo mogelijk deel aan de bezinningsmomenten op woensdag, waar mensen zich samen herbronnen in het werken aan de basis: noodhulp onder protest.

De stadspredikant maakt binnen bisdom Antwerpen deel uit van de Werkgroep Presentie van Attent, het diaconale netwerk van bisdom Antwerpen, onder voorzitterschap van ds. Ina Koeman. De Werkgroep werkt ijverig voort aan haar doelstelling om de presentiebenadering ingang te doen vinden in de parochies en werkingen. In het verslagjaar is het boek over presentie uitgekomen: "Presentie: Samen Mens Worden."

Ook werkt de stadspredikant mee in de Werkgroep Presentie Vlaanderen: mensen uit allerhande sectoren (zorg, psychiatrie, vluchtelingenonthaal, straathoekwerk, ...) die presentie beoefenen en uitdragen met vormingen. Met ondersteuning vanuit Stichting Presentie Nederland groeien wij uit tot

kennisplatform rond presentie in Vlaanderen. In 2023 kwam de website online en we bereiden ons voor op ons allereerste evenement: de Inspiratiedag 'Armoede door de Presentiebril' (19 maart 2024).

PSC Open Huis is één van de vijf lidorganisaties van STA-AN: "Samen Tegen Armoede – Antwerps Netwerk" (STA-AN) stimuleert en faciliteert de samenwerking tussen de Antwerpse 'verenigingen waar armen het woord nemen'. STA-AN en de vijf verenigingen zijn een partner in het stedelijk beleid.

Welzijnszorg is een landelijk netwerk voor organisaties die samen tegen armoede vechten. Welzijnszorg is een trouwe sponsor ook van het PSC en voert campagnes voor maatschappelijke sensibilisering rond armoedethema's. Er is de jaarlijkse adventscampagne; in 2023 rond het thema "De strijd tegen armoede winnen we samen!"

Orbit vzw is zowel landelijk als in Antwerpen een belangrijke partner op vier gebieden:

- interlevensbeschouwelijke ontmoeting
- samenwerking in diversiteit
- rechtvaardig migratiebeleid
- aanpak van racisme

In Antwerpen maakt de stadspredikant deel uit van de overleggroep.

Gastvrij Netwerk is een netwerk van lokale vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven, voor en met mensen op de vlucht. Gastvrij Netwerk biedt een praktische Toolkit, intervisie en nieuwsbrieven vol materiaal en initiatieven. Alle nuttige informatie en uitnodigingen voor vormingen stuurt de stadspredikant door naar de vrijwilligers en stagiairs van de Woonterp en de Jongerenwerking. Dit netwerk werkt nauw samen met Vluchtelingenwerk Vlaanderen en met Orbit vzw.

Motief is een vormingsinstelling gespecialiseerd in het thema levensbeschouwing in de samenleving. Motief biedt interactieve en ervaringsgerichte vormingen aan rond de vragen:

- Hoe gaan we om met verschil in onze superdiverse omgeving?
- Welke rol spelen onze eigen overtuigingen en die van anderen?
- Hoe komen we tot een nieuw 'wij'?

De stadspredikant zetelt sinds 2022 in de Algemene Vergadering en in de Raad van Bestuur. Dit omdat Motief al decennialang bondgenoot en geestverwant is van het PSC in emancipatorisch, structureel en mensgericht denken, broodnodig in deze tijden van polarisatie, druk op het individu en verlamming van moreel en onderlinge relaties.

Huizen van Hoop is de VPKB-werkgroep/solidariteitsfonds die kerken ondersteunt om vluchtelingen te helpen in het zoeken en betrekken van woningen. De stadspredikant maakt deel uit van de werkgroep en van de selectiegroep.

Soligion doet onderzoek naar religieus en levensbeschouwelijk geïnspireerde solidariteitsinitiatieven en -werkingen en hun relatie tot de welvaartsstaat en haar officiële hulpverlenings- en welzijnsinstanties. De stadspredikant is uitvoerig geïnterviewd over de plek van religieuze inspiratie in het PSC en heeft daarover op 11 december aan de UCSIA een lezing mogen verzorgen tijdens het internationale congres 'Belief in Solidarity'. Soligion heeft e-courses uitgewerkt waar de stadspredikant ook een deel van verzorgde, en brengt sleutelfiguren uit de sociale sector en het religieus geïnspireerd middenveld samen.

COMMUNICATIEMEDEWERKER MARJOLEIN MEYFROOT EVEN VOORSTELLEN

Dag lieve lezers,

Sommigen onder jullie zullen mij al misschien eens hebben gezien of van mij hebben gehoord. Anderen weten helemaal niet van mijn bestaan af. Omdat ik ondertussen al een tijdje meedraai binnen het PSC, kreeg ik de vraag om mijzelf voor te stellen in dit jaarverslag. Wat een eer!

Wie ben ik? Mijn naam is Marjolein Meyfroot. Ik ben 33 jaar, een creatieve duizendpoot en een echte kattenliefhebber. Ik werk sinds november 2022 deeltijds voor het PSC als communicatiemedewerker en grafisch vormgever. Mijn job is nadenken over hoe we als PSC naar buiten komen. Wat willen we vertellen, wie willen we bereiken en hoe willen we overkomen? Met deze vragen houd ik mij dagelijks bezig. Zo ontwikkelde ik een huisstijl, voorzag ik al een deel van de bestaande flyers van een nieuwe, consistente en herkenbare vormgeving, vulde ik ons gamma aan met nieuwe flyers en boekjes, ontwierp ik de website van PSC Open Huis, werk ik mee aan de website van PSC Antwerpen, ontwerp ik de maandelijkse e-nieuwsbrief en onderhoud ik samen met de collega's de sociale media. Steeds weer probeer ik hierbij de eenheid van het PSC te laten zien zonder de eigenheid

van de verschillende deelwerkingen uit het oog te verliezen; een jongere spreek je immers anders aan dan een volwassene.

Om een goede voeling te krijgen met wat er binnen de verschillende facetten van het PSC speelt, wat er nodig is en hoe we als PSC daarover kunnen communiceren, ben ik af en toe aanwezig bij activiteiten of inloopmomenten. Misschien hebben we elkaar daar al wel eens ontmoet? Door regelmatig mee te draaien binnen de dagelijkse werking leer ik het PSC nog beter kennen, wat voor mij echt een must is om erover te kunnen vertellen in de juiste sfeer. Bovendien zijn dat de ideale momenten om extra foto's te nemen die we kunnen gebruiken in onze (gedrukte) communicatie. Ook dat is namelijk erg belangrijk. Goed beeldmateriaal hebben is een groot deel van een goede vormgeving. Beelden zeggen meer dan duizend woorden; ze brengen veel beter de sfeer over die zo typisch is voor het PSC.

Waarom is het nadenken over een goede vormgeving eigenlijk zo belangrijk? Als PSC zijn we steeds meer aan het groeien. We worden op bepaalde vlakken als expert aanzien in het werkveld, denk maar aan ons Dossier Eenzaamheid en de vormingen die we daarrond geven. Als onze communicatie en vormgeving niet mee geëvolueerd zouden zijn, zou onze impact minder groot zijn geweest. Een mooi opgemaakt dossier komt een pak aantrekkelijker over dan dezelfde inhoud in een gewoon tekstbestand, het leest ook gemakkelijker. Je mag dan misschien niet altijd bewust doorhebben hoe iets is vormgegeven en waarom op die manier, maar geloof me vrij, je merkt het sowieso wanneer er geen goede vormgeving is. Een goede lay-out leidt de aandacht naar waar die moet zijn: de inhoud. Meer nog, het ondersteunt, en versterkt zelfs, die inhoud.

En de huisstijl? Waarom moet die er zijn? Wel, zoals je weet, is het PSC een boom met vele takken. Al die onderdelen, hoe verschillend ze misschien ook lijken, vormen weldegelijk één geheel, het PSC. Door een consistente en duidelijke huisstijl te hebben, wordt die eenheid beter zichtbaar. Mensen zien dan aan de vormgeving al dat het allemaal bij elkaar hoort.

Bovendien toont huisstijl kwaliteit. Het straalt iets uit. Ook dat helpt weer bij het ons op de kaart zetten als expert in ons vakgebied, wat weer goed is voor onze groei en bekendheid, waardoor we nóg meer mensen kunnen bereiken en verder helpen.

Deze kwalitatieve uitstraling is daarnaast erg belangrijk als je naar beleidsmakers of subsidiegevers toestapt. Ze zullen sneller openstaan voor wat je te vertellen hebt en eerder overgaan tot actie of steun.

En zo, door na te denken over en te werken aan de communicatie van het PSC, hoop ik mijn steentje te kunnen bijdragen in deze prachtige vzw. Ik sta dan wel niet in het werkveld zelf, ik ondersteun met mijn werk de mensen 'op de vloer'. Ik geef hun iets in handen tijdens onze gezamenlijke strijd voor een betere wereld. Ik zorg er mee voor dat de 'buitenwereld' ons (terug)vindt en zich aangesproken voelt en dat beleidsmakers en subsidiegevers ons serieus nemen.

Ik hoop met mijn werk bij te dragen aan de uitstraling en de groei van het PSC. Zodat ons bereik en onze impact nóg groter worden en we nóg meer mensen kunnen helpen.

Ik ben erg blij dat ik deel uit mag maken van deze schitterende organisatie en hoop dat ik dit werk nog lang zal mogen doen!

Met veel hoop en liefde sluit ik hiermee af. Wie weet tot snel?

Marjolein Meyfroot,
communicatiemedewerker
en grafisch vormgever

TOT SLOT DOEN

EN DURVEN

En zo belandden we via het kanteljaar 2023 in 2024: het jaar dat het Werk der Daklozen na grondige voorbereiding in 2023 effectief zal inkantelen in het PSC. Dit zal het PSC ineens nog een stuk groter maken. De plataan op de binnenkoer van het pand De Plataan doet denken aan ons motto: 'samen in de storm'. Wat we doen is niet zomaar iets, het is het juiste doen en durven, gedragen door God en geloof.

Doen

*Niet zo maar iets, maar het juiste te doen en te durven,
niet in het mogelijke zweven, maar dapper de werkelijkheid grijpen
vrijheid ligt niet in de stroom der gedachten maar enkel in het doen.
Laat varen het angstige aarzelen, stap in de storm van het gebeuren,
slechts gedragen door God, zijn gebod en je geloof
zal de vrijheid je juichend ontvangen.*

(uit: Stadia op weg naar de vrijheid, Dietrich Bonhoeffer)

GIFTEN

Dank je wel dat je samen met ons in de storm wil staan.

Wens je bij te dragen tot ons werk en wens je hiervoor het fiscaal attest?

Maak dan een gift over aan het 'Fonds Vrienden van PSC Antwerpen' door te storten op rekening van:

KONING BOUDEWIJN STICHTING

BE10 0000 0000 0404

Met gestructureerde mededeling :

*****623/3621/70023****

Als je een specifiek project van het PSC wilt steunen, stuur dan een mailtje naar jan.boeye@psc-antwerpen.be, met de vermelding van het project.

Dank je wel!

DANK U WEL VOOR UW BELANGSTELLING EN STEUN!

Protestants Sociaal Centrum Antwerpen vzw
Lange Stuivenbergstraat 54
info@psc-antwerpen.be

PSC Open Huis vzw, p/a Oude Badhuis,
Stuivenbergplein 38, 2060 Antwerpen
openhuis@psc-antwerpen.be

www.psc-antwerpen.be | psc-openhuis.be

Verantwoordelijke uitgever: Koen Kinsbergen
Lange Stuivenbergstraat 54, 2060 Antwerpen

Lay-out: Marjolein Meyfroot

PSC Beheer vzw – ON 0464.963.956 – RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen.
PSC Antwerpen vzw – ON 0408.700.986 – RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen.
PSC Open Huis vzw – ON 0880.331.616 – RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen.

© Copyright 2024, PSC Antwerpen vzw.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit jaarverslag mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van PSC Antwerpen vzw.

